

Časopis družbe

Petrol

Ljubljana, februar 2005

Št. 2

Janez Lotrič,
letošnji nagrajenec GZS

Nagrada Gospodarske zbornice Slovenije
- Janezu Lotriču 3

kratke novice 4

poslovna konferenca
Nadejamo se poslovanja na liberaliziranem
in dereguliranem trgu 11

Finančni prostor v Sloveniji doživlja
povsem novo dimenzijo 13

maloprodaja
Malo pred penzijo sem dobil novo črpalko 14

Ekipa je prava, vsak je našel v njej svoje
mesto 15

tehnika
Večji del naloge je opravljen - II 16

jubilej
Največje na svetu je ustvarjanje 18

ekologija
S skupnimi močmi proti emisijam
toplogrednih plinov 21

nafta
Tržna moč držav ob Perzijskem zalivu
se bo hitro povečala 22

prosti čas
Počitnice, počitnice, počitnice... 23

popotovanja
4000 km Namibije - zapiski s poti III 24

EU 25

globus 26

prišli / odšli 27

Časopis izdaja Petrol d.d. Ljubljana

Ureja uredniški odbor: Rajko Muljavec, Bojana Pečko, Edo Škufca
Jelka Žmuc Kušar (glavna in odgovorna urednica)
Oblikovanje: Neža Tomori
Tehnična ureditev: Janez Jerala
Naslov uredništva: Ljubljana, Dunajska 50
Vodstvo podjetja: dipl. prav. Janez Lotrič, predsednik uprave
Nadzorni svet: dr. Miran Mejak, predsednik NS
Naklada: 2300 izvodov, Tisk: Delo TČR, d.d.

Predsednikov praznik spodbuda tudi za nas

V Petrol je prišel po poti, ki je bila takrat povsem običajna. Prijatelja, ki sta delala pri nas, sta ga povabila, naj pride. Podjetje da je trdno, delo zanimivo, dinamično, plača dobra in ljudje v redu. In je prišel. Najprej je bil pravni svetovalec v Petrol Commerceu, nato je postal direktor sektorja za sistem, in kmalu zatem še sektorja za mednarodne finance. Skrbel je za dve področji in če bi mu dali še tretje, bi se ga lotil enako ognjevito. Ves čas pa se je držal v ozadju in ko sem hotela v našem časopisu predstaviti njegova sektorja, sem bila zelo previdna, da ne bi ogovorila napačnega. Ko sva se nato pogovarjala, me je presenetil, ker je bil izredno dobro pripravljen.

Nekaj pozneje je bil imenovan za pomočnika generalnega direktorja, nato za člana poslovnega odbora za mednarodno delovanje. Leta 1997 je postal član uprave Petrola d.d.. Po tragični smrti tedanjega predsednika uprave je nadzorni svet imenoval **Janeza LOTRIČA** za novega predsednika.

Nekateri so bili njegovega imenovanja veseli, drugi presenečeni. Zanje se je nenadoma pojavil mlad človek, o katerem niso takorekoč nič vedeli, zdaj bo pa o vsem odločal. Kako je sam sprejel imenovanje, ne vem. A rekla bi, da z nekoliko mešanimi občutki. Gotovo je bil ponosen. Toda če je svoje področje zelo natančno poznal, o drugih ni vedel toliko, kolikor bi po lastnem mnenju moral. Da bi svoje poznavanje povsem izpopolnil, bi potreboval nekaj časa, vajeti pa je moral takoj vzeti v roke. Zato so bili pred njim trdi dnevi. V Petrol je prihajal pred sedmo zjutraj in ostajal do poznega popoldneva, tudi do večera (kar počne še vedno). Nato je doma delal naprej in nekaj časa je trajalo, da so se sodelavci navadili na njegove telefonske klice – tudi po deseti zvečer. Od vsega začetka je zastavljal številna vprašanja in podrobnosti ga še vedno zanimajo. Prepričan je, da lahko človek uspešno odloča le tedaj, če ve, kaj se dogaja v kapilarah, ne le v glavnih žilah.

Kmalu se je lotil obsežnih nalog in jih izpeljal v najkrajšem možnem času. Kadar se ogreje za novo zadevo, se pogovarja s tistimi, ki odgovarjajo za področje, tudi z najbojimi sodelavci, na koncu se odloči sam. Potem pozorno spremlja razvoj, poseže vmes, ko se mu zazdi, da ne teče vse tako, kakor bi moralo. Sprejme pripombe, tudi kritiko, če je prepričan, da je iskrena. Besed "ni možno", "ne gre", "se ne da" ne pozna. Naloga mora biti opravljena – lahko prej, nikakor pozneje, kot je bilo dogovorjeno. Priznati pa mu je treba še nekaj. Našel je pravo pot za sodelovanje z vodstvom sindikata, kar je za mnoge najtežja naloga. In ni tako pomembne zadeve, da je ne bi prestavil, če ga povabi svet delavcev.

**PREDSEDNIK, ISKRENE ČESTITKE ZA
PREJETO NAGRADO IN VELIKO POGUMA PRI
PREMAGOVANJU OVIR NA POTI DO NASLEDNJEGA
PRIZNANJA!**

Jelka Kušar

Nagrada Gospodarske zbornice Slovenije - Janezu Lotriču

Nagrada je namenjena direktorjem in predsednikom uprav gospodarskih družb kot visoko priznanje za izjemno poslovodno, tehnično, marketinško in organizacijsko delo.

Vsako leto je podeljenih največ šest nagrad za velike in srednje gospodarske družbe ter tri nagrade za male gospodarske družbe. Dosežke kandidatov ocenjuje posebna komisija, ki jo imenuje upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije. Pri svojem delu pa upošteva določena merila:

- trajnost in stabilnost dosežkov in uspehov v najmanj petletnem obdobju,
- poslovno uspešnost in odličnost ter poslovno finančni položaj gospodarske družbe, tudi v primerjavi z rezultati drugih družb enake dejavnosti,
- uveljavljanje lastne blagovne znamke, osvajanje novih trgov, ekspanzijo in konkurenčnost gospodarske družbe na domačem in tujih trgih, zlasti najzahtevnejših,
- razvojno vizijo in strategijo gospodarske družbe ter njeno uresničevanje,
- uvajanje inovacij, uporabo sodobne tehnologije, skrb za kadre in njihovo usposabljanje, razvojno raziskovalno delo, skrb za varstvo okolja, sodobno inovacijsko tehnologijo, uveljavljanje prek svetovnega spleta oziroma interneta,
- uvajanje novih programov, izdelkov in storitev ter njihovo donosnost,
- sodobno organiziranost poslovanja, uspehe v organizacijski kulturi,
- zadovoljstvo lastnikov kapitala, zaposlenih in kupcev ter sozvočje interesov lastnikov, zaposlenih, uprav,
- spoštovanje etike in poslovnih kodeksov.

Kandidate za nagrade lahko predlagajo gospodarske družbe, panožna združenja, območne zbornice, Združenje podjetnikov Slovenije, odbori Gospodarske zbornice ter posamezniki in ustanove, ki po strokovnih merilih ocenjujejo gospodarske družbe v širšem okolju.

V Slovenskem nacionalnem naftnem komiteju (SNNK) so pregledali pogoje za izbor nagrajencev in sklenili, da bodo predlagali predsednika SNNK in predsednika uprave Petrola **Janeza LOTRIČA**. V svojem predlogu so zapisali, da Janez Lotrič že peto leto vodi društvo, da je pomagal pri oblikovanju njegovega poslanstva in vizije, da je imel ključno vlogo pri umestitvi društva v slovenski in širši mednarodni prostor, da so bile na njegovo pobudo organizirane strokovne delavnice z mednarodno udeležbo, da je pomagal poglobljati sodelovanje na energetskem področju doma in v tujini. Uspešno pa deluje tudi v družbi Petrol, ki jo vodi

kot predsednik uprave. Izpeljal je temeljito prenovu družbe na organizacijskem, kadrovskem, finančnem, tehnološkem in tržnem področju. Bil je eden ključnih oblikovalcev nove razvojne strategije in zagotovil, da je Petrol spremenil svojo notranjo in zunanjo poslovno podobo ter se začel razvijati v celovitega ponudnika energetskih in ekoloških storitev, na mednarodni ravni pa postaja družba, ki vedno bolj pomembno sooblikuje energetski trg na jugovzhodu Evrope.

Spremembe v strateških razmišljanjih, poslovnih odločitvah in vsakdanjem delovanju spremljajo tudi dobri poslovni rezultati. Skupina Petrol je eden največjih in najuspešnejših gospodarskih ustanov v Sloveniji. Odlikujejo jo zlasti kakovost blaga in storitev, visok ugled, uveljavljene blagovne znamke ter trden finančni položaj.

Po podatkih Gospodarskega vestnika je bila skupina Petrol po ustvarjenih čistih prihodkih od prodaje v letu 2003 na prvem mestu med slovenskimi gospodarskimi družbami, po višini bilančne vsote na petem mestu, po čistem poslovnem izidu pa osma.

Gospodarska zbornica je prejela 15 predlogov za direktorje velikih in srednjih, ter 7 za direktorje malih podjetij. Nagrado pa so dobili:

Janez LOTRIČ, Petrol d.d., Ljubljana,
 Alojzij MAZIJ, Kovinoplastika Lož,
 Zdravko POČIVALŠEK, Terme Olimia,
 Silvo SVETE, Belinka d.d.,
 Aljoša TOMAŽ, A Banka Vipa d.d.,
 Ivan ZIDAR, SCT, d.d., Ljubljana,
 Ivo BOSCAROL, Pipistrel d.o.o. Ajdovščina,
 Janez ERJAVEC, Pomurski sejem d.d., Gornja Radgona,
 Jernej JAKOPIN, Seaway group d.o.o.

Gospodarska zbornica Slovenije vsako leto podeli nagrado za izjemne dosežke pri uresničevanju poslovnih in razvojnih ciljev v gospodarstvu in sicer tam, kjer so dosežki vplivali na rezultate poslovanja in splošen ugled gospodarske družbe v širšem družbenem okolju.

Jože Smolič

Svojo hvaležnost so izrazili v slikah

V času pred božičem in novim letom so imeli otroci vrtcev in osnovnih šol veliko obiskov. K njim so prihajali razni božički, dedki Mrazi in še kdo, ali pa so otroci obiskali njih. Naš petrolkar je povabil na bencinski servis malčke iz otroškega

Zgovorna zahvala male vrtičkarice petletne Špele (in zagotovo naše prihodnje stranke)

vrtca Borovnica in vsi so se z največjim veseljem, pa tudi s precejšnjo mero radovednosti podali na pot. Bilo jih je 30, šteli pa so tri do pet let. Najprej jih je presenetila kočija s konjsko vprego, ki je bila polna daril, nato pa še Petrolov božiček, kakor so krstili petrolkarja. Možak jih je najprej prijazno nagovoril, nato so otroci v zahvalo za vabilo zapeli tri pesmice. Potem je bil na vrsti najpomembnejši del obiska - razdelitev daril. Vsak otrok je dobil Petrolov sodček, napolnjen z bonboni, in bonboniero, vse skupaj pa je bilo lično zavito - tako, kakor znajo poslovodkinja in njene sodelavke. Darilca pa so dobile tudi vzgo-

jiteljice. Med obiskom se je pred bencinskim servisom ustavilo nekaj vaščanov, ki so pozdravili prijazno idejo Petrolovih sodelavcev. Seveda so bili najbolj veseli in navdušeni malčki, ki so obljubili, da bodo v zahvalo kaj naslikali. Besedo so držali in nam tudi poslali svoje stvaritve. Eno od njih tudi objavljamo.

Valerija Rojc

Ta nesrečni januar!

Ko se približuje zima, začno vozniki pregledovati vozila oziroma njihovo opremo in ugotavljajo, kaj bodo morali popraviti, kaj zamenjati in kupiti. Nekdo potrebuje nove pnevmatike, da ne bo imel težav s policisti, drugi se pripravljajo kupiti verige, ker rad smuča v švicarskih planinah, kamor se vedno pelje z avtom, tretji si namerava narediti zalogo vseh sredstev proti zamrzovanju, kupiti strgalo, metlico, lopato..... To pa najhitreje opravijo, če vse kupijo na istem mestu, torej na Petrolovem bencinskem servisu. Nekateri res pri priči oddrviijo v trgovino, drugi ostanejo sprva pri dobrem namenu, kupovali pa bodo takrat, ko bo potrebno. Toda pravega mraza ni in ni, snega tudi ne in blago ostaja na policah. Ljudje so zadovoljni, ker so nekaj privarčevali, trgovci pa precej manj, saj so naše blagajne precej bolj prazne, kot smo predvidevali takrat, ko smo pripravljali prodajne načrte. In da je mera polna, nam jo vreme zagode prav januarja, ko so ljudje na splošno pripravljeni in sposobni manj kupovati, saj morajo najprej zapolniti luknje, ki so jih naredili

decembra, ko niso pretirano razmišljali, koliko si smejo privoščiti.

Jelka Kušar

V Petrolu držimo besedo

Velikost trgovin na bencinskih servisih opazi vsak kupec in o njej tudi v Petrolu pogosto govorimo. Velikost zemljišč voznikov ne zanima pretirano oziroma se spomnijo nanjo takrat, ko bi radi samo v trgovini kaj kupili, pa nimajo kje pustiti avtomobila. Tudi za vse bencinske servise ni enako pomembno, koliko zemlje imajo okrog objekta. To je najbolj zanimivo za tiste, ki stojijo na primer na razglednih točkah. Na primer na Jagodju II, od koder je prekrasen pogled na koprski zaliv in mesto, ter še dlje proti Italiji.

Turisti, domači in tuji, se radi ustavijo tam, si ogledajo lepote narave, ob tem pa še kaj prigriznejo in poplaknejo z ohlajeno pijačo, saj jim trgovina nudi bogato izbiro. Poleti ob večerih prihajajo tudi mladi domačini, ki se zadržijo nekoliko dalj časa. Ker je na ploščadi dovolj prostora, bi lahko postavili tudi nekaj miz, kar bi vsi gostje z veseljem pozdravili, trgovina pa bi imela večji promet. Vendar ni o tem niti govora. Pod bencinskim servisom so stanovanjske hiše in prebivalci se neprestano pritožujejo nad hrupom z bencinskega servisa. A ne le pri naših zaposlenih, temveč tudi na občini, pri policiji, raznim medijem - pa ne samo krajevnim. Nekateri oddajajo sobe in trdijo, da prav zaradi hrupa vsak gost samo enkrat pride. Pritožujejo se tudi zaradi umazanije, a je poli-

Janez Lotrič

Nova merila za izračun skupinske uspešnosti v korporativnih funkcijah

Večkrat govorimo o tem, da so zaposleni v posamezni družbi med seboj tesno povezani, da morajo sodelovati in si pomagati. Kajti le s skupnimi močmi lahko dosežejo resnične uspehe. Naloge in odgovornosti so različne, vendar vse usmerjene k skupnemu cilju. V Petrolu so nekatere službe vedno imele več opravka s strankami, druge, imenovali smo jih korporativne funkcije, so opravljale delo predvsem v pisarnah, a pri tem niso bile same sebi namen, temveč so podpirale tiste, ki so se ukvarjali s prodajo. Drug brez drugega ni mogel - in ne more - delovati. V takih odnosih zaposleni iz korporativnih funkcij niso nikdar izstav-

ljali računov za opravljeno delo, temveč je bila izračunana skupinska uspešnost ter na njeni osnovi oblikovan variabilni del plače.

Ker so korporativne funkcije podpirale maloprodajo in veleprodajo, je skupinska uspešnost izhajala iz njihovih zaslužkov. Toda Petrol je iz naftne postal energetska družba in v njej so se oblikovala podjetja, za katera korporativne funkcije prav tako delajo. To pa pomeni, da so potrebna nova merila za ugotavljanje skupinske uspešnosti, ki jih je uprava družbe že pripravila v obliki predloga. Vanje je med drugimi vključila obseg in dobičkanost poslovanja, produktivnost stroškov dela in donosnost stalnih sredstev celotne skupine Petrol. Na tej osnovi naj bi izračunavali skupinsko uspešnost sodelavcev v korporativnih

funkcijah za naslednjega pol leta. Izračun mere uspešnosti na letni ravni pa bi bil osnova za del plače, ki izhaja iz uspešnosti poslovanja za vse zaposlene v skupini Petrol.

Uprava družbe je poslala predlog novih meril predsedstvu sindikata, ki ga bo posredovalo svojim članom, da bodo lahko podali svoja mnenja in pripombe, predsedstvo pa jih bo uskladilo in posredovalo upravi.

Predlog meril je uprava poslala tudi svetu delavcev. Tako bodo lahko vsi zaposleni povedali svoje mnenje.

Obravnava naj bi trajala predvidoma pol leta, nato bodo oblikovana dokončna merila, ki bodo predvidoma začela veljati še v letošnjem letu.

Domačini so prepričani, da bi jih dodatna stena reševala pred hrupom

cisti, ki jih stanovalci pokličejo, nikjer ne najdejo. Ker je pač ni. Poslovodja bencinskega servisa in direktor enote poskušata na vse možne načine gladiti spore z bližnjimi prebivalci, se pogovarjata z njimi, se udeležujeta zbor krajanov, vendar vse nič ne pomaga. Medtem ko so odnosi z občino, z njenimi inšpektorji in s policijo dobri, pri krajanih ni možno prebiti ledu. Zahtevajo, da zgradimo zvočno zaščito, do 50 metrov dolgo in 2 metra visoko steno iz pleksija, ki jim

edina lahko vrne mirno spanje. Pri svoji zahtevi pa se opirajo na obljubo, ki so jo dobili od Petrola ob odpiranju bencinskega servisa, da bomo dejansko postavili zaščitno steno. Morda bi bil po petih letih čas, da uresničimo dano besedo. Končno v Petrolu premišljeno dajemo obljube in jih potem tudi izpolnimo. Le včasih po nesreči kaj pozabimo.

Andreja Zidarič Poslovodja minulega tisočletja

Za vrhunsko obvladovanje posla. Za mojstrstvo v najbolj plemenitem pomenu besede. Za vsega spoštovanja in posnemanja vredno delo...

Tako piše na priznanju, ki so ga na začetku novega tisočletja dobili najboljši Petrolovi poslovodje. Eno visi na steni bencinskega servisa Črnomelj II, ki ga vodi **Bogo HUDAK**.

Ko sem ga poklicala in mu povedala, da bi rada zaradi tega naziva prišla na obisk, je rekel, da nima kaj povedati. Da

se ne želi izpostavljati, da rad dela, da dela tako, kot pač dela, in da je to vse. In ker vemo, da se nočejo izpostavljati tisti, ki se imajo v resnici s čim, sem se potrudila in ga prepričala, da me je vseeno povabil na kavo v Belo krajino. In v skoraj dveh urah, kar sem bila na bencinskem servisu, o katerem smo nekaj napisali že v prejšnji številki časopisa, izvedela marsikaj. Predvsem pa začutila, zakaj si je prislužil to spoštovanja vredno priznanje. Bogo je v Petrolu od svojega 19. leta, se pravi že 37 let. Poslovodja je od leta 1975, ko je še delal v Vinici, od tam pa je leta 1993 prišel v Črnomelj. Sam rad pravi, da je bil v podjetju v času, ko je najbolj intenzivno in vidno raslo. Ko so gradili servise in se je širila maloprodajna mreža, ko so gradili skladišča in ko še ni bilo težko za skupen cilj odstopiti 10 odstotkov mesečne plače. In čase, ko je bila pripadnost podjetju, v katerem je zaposlen že vse svoje življenje, tako močna, je imel rad. Sodelavcev, ki spadajo v to "staro gardo", je vedno manj, kar ga žalosti. Je pa zadovoljen, da je na "njegovem" servisu, ki je v Petrolovi lasti, zbrana "smetana" izkušenih prodajalcev, od katerih ima najmlajši 50 let.

Bogo Hudak je dosleden, delaven, priazen in urejen gospod, ki ne zna sedeti križem rok in ki je bil zaradi načina svojega dela in rezultatov že mnogokrat nagrajen. Na delovnem mestu je vsak dan vsaj uro pred prvo stranko. Pravi, da je trgovec po duši, ki takoj opazi, da nekdo nekaj potrebuje. Dostikrat tudi kaj potrebuje. Zavzame se za vsako zadevo, ki delo in rezultate dela nadgrajuje in izboljšuje. Tako je pri 44 letih prvič sedel za računalnik. Danes ga tako obvlada, da lahko nemalokrat z nasveti pomaga tudi okoliškim servisom, včasih celo inštruktorju...

Rad se druži in se udeležuje raznih srečanj in sindikalnih izletov. Ljudje ga spoštujejo in nemalo kupcev je prišlo za njim tudi iz Vinice. "Jaz poznam njihove potrebe, oni pa moje navade," pravi. Te je prenesel tudi na svojih pet sodelavcev. Delo imajo med seboj porazdeljeno, kljub temu da znajo vsi početi vse. Le tako lahko servis nemoteno deluje, če kdo manjka, pravi Bogo. Kar ni tako redko, saj "smo vsi že stari in bolni", še doda z nasmehom.

Črnomelj II je servis, na katerem strankam, ki to želijo, še vedno menjajo žarnice, brisalce in olje, čeprav je tega v povprečju na Petrolovih bencinskih servisi vedno manj. Stranke, ki so večinoma okoliški prebivalci, so navajene, da pri

Bojana Pečko

Razstava Otroci odraslim v galeriji Hermana Pečariča v Piranu

Otrokom ni vseeno, v kakšnem okolju živijo

Prav nič zimsko razpoloženje v Piranu je popestrila razstava nagrajenih del 14. likovnega natečaja Otroci odraslim 2004. Obalne galerije so namreč že drugo leto gostile naše najmlajše ustvarjalce in njihove izdelke predstavile širši javnosti v galeriji Herman Pečarič.

Tokratna razstava nagrajenih likovnih del, ki ste si jo petrolovci lahko ogledali poleg v avli poslovne stavbe, je še posebej zanimiva, saj pomeni prispevek odraslejših k nastajanju nacionalnega programa varstva okolja. Otroci vseh starosti v likovni govorici dokazujejo, da temeljito poznajo okolje, kjer živijo, da jim ni vseeno, kakšno je, in da so dobri opazovalci vsakdanjosti. Z izvirnim videnjem reševanja problemov mimogrede ošvrknejo največkrat preveč zapleteno obnašanje in prepočasno odzivanje odraslih. Zato njihova likovna dela izražajo globoke resnice in zmote, ki spodbujajo k razmišljanju. In prav to je tudi temeljno poslanstvo akcije Otroci odraslim - opozoriti odrasle na zadeve, ki bi se jih morali učiti od otrok. Predvsem bi si morali pridobiti vsaj nekaj njihove sposobnosti za preprost pristop k zapletenim zadevam in marsikaj bi bilo v vsakdanjem življenju in delu enostavneje.

Tudi najmlajši radi ustvarjajo

Že ob odpiranju razstave je vedoželjna mladež okoliških vrtcev dobobra napolnila galerijo Hermana Pečariča. Tolikšen obisk najmlajših je plod dolgoletnega sodelovanja obalnih galerij z vrtci in šolami pri vzgoji najmlajših, da se srečajo z galerijo, da doživijo odpiranje razstave, da si znajo ogledati razstavljenega dela in da se ob tem še česa naučijo. Strokovni sodelavci obalnih galerij so tudi tokrat organizirali ustvarjalne delavnice, na katerih so otroci ob pomoči vzgojiteljev delali razne zanimive izdelke, ki so jih nato podarili svojim staršem, vzgojiteljem in tudi prijateljem.

njih dobijo tisto, kar si želijo ali potrebujejo. Za naročanje kurilnega olja, ki ga tudi razvažajo s tega servisa, so tako na številko 080 22 66 s črnomaljskega konca le 3 ali 4 klici na teden. Ljudje raje pridejo osebno in se z zaposlenimi še kaj pogovorijo.

Bogo Hudak je še poln energije in veselja do dela

Do upokojitve manjkajo Bogomirju še kakšna tri leta. Ko sem se vračala v Ljubljano, sem razmišljala, kako bo "živel" potem. Zagotovo dinamično, pestro in delovno kot vse življenje. In prepričana sem, da ga bo pot še velikokrat zanesla na Petrolov plato na naslovu Kočevje 22b v Črnomlju.

Andreja Zidarič

Kaj boste danes jedli za malico? Sendvič, seveda!

Če bi na cesti to spraševali ljudi, ne bi bilo malo tistih, ki bi nam postregli s takim odgovorom. Ko je treba med delovnim časom ali na poti potešiti lakoto in ko za to ni dovolj časa, je na večini naših bencinskih servisov pri roki sendvič. Klasičen ali trikoten, z belim ali temnim kruhom, enojno ali dvojno polnjen, takšnega in drugačnega okusa. Pod trgovsko znamko HIP HOP jih pripravljajo v Petrol Gostinstvu, natančneje na Lomu in v Tepanju. Pa ste se kot potrošnik in ljubitelj sendvičev že kdaj spraševali, kako jih delajo, koliko jih naredijo v določenem obdobju, kako izbirajo okuse in podobno? No, moja radovednost je bila tolikšna, da sem se odpeljala na bližnji Lom in v spremstvu Rada Pižma, vodje kulinarike in cateringa v Petrolovem Gostinstvu, ter Vesne Marinček, ki vodi proizvodnjo na tej lokaciji, pokukala v sendvičarno...

Okuse, sestavine sendvičev izbirajo na podlagi tega, kar je že v obstoječi ponudbi, na podlagi popularnosti določenih sestavin, letnega časa in povpraševanja kupcev. V sendvičarni Petrol Gostinstva pazijo, da se ne ponavljajo, da poskušajo nuditi dovolj pestro izbiro in da imajo vse

sestavine približno enak rok trajanja. In mimogrede - ker je pri sveži zelenjavi zelo težko za dva do tri dni zagotoviti enako kakovost, jo vedno pogosteje nadomeščajo z vloženo.

Preden se odločijo za prodajo določenega okusa, ga testirajo. Videz, okus in vonj. Preverjajo, kako se "obnaša" v različnih pogojih in v različnem časovnem obdobju, in če se "kandidat" obnese, določijo normative, prodajne kalkulacije in začnejo s proizvodnjo.

Sendviče pripravljajo po fazah, na vsakem koraku pa se držijo pravil sistema za ravnanje z živili HACCP. V Petrol Gostinstvu se zaenkrat še vse odvija ročno - predpriprava in priprava zelenjave in drugih sestavin, rezanje kruha, mazanje namazov, zlaganje, pakiranje... Za vsako fazo je na voljo točno določena deska (ločene so po barvah) in točno določen nož (tudi ročaji so ločeni po barvah). In da ne boste mislili, da je sendvič zelo hitro narejen.

Na Lomu naredijo na dan približno 1700 do 2000 sendvičev, ki jih ponoči razvozijo na okrog 120 Petrolovih bencinskih servisih Gorenjske in Primorske. Če bi imeli vsaj še dva dodatno zaposlena in še

Vse delo poteka po strogih pravilih

kakšno hladilno in zamrzovalno komoro, bi jih lahko naredili toliko kot v Tepanju, ki oskrbuje ves ostali del Slovenije, tudi Ljubljano (z izjemo enega, ki ga oskrbuje Lom), z 2 do 3 tisoč sendviči na dan, pravi Vesna Marinček.

Na slovenskem trgu je v primerjavi s številom prebivalcev na voljo razmeroma veliko različnih okusov sendvičev, omenja Rado Pižem, Slovenci pa še vedno prisegamo na klasiko. Po okusu in velikosti. Tako so med temi hitrimi prigrizki še vedno najbolj priljubljeni sendviči, ki vsebujejo šunko in sir in so klasične oblike. Ti dajejo občutek, da so večji in bolj nasitijo. Kar pa ni nujno tudi res. Prepričajte se sami...

Marta Svoljšak

Žveplo v pogonskih gorivih motornih vozil in njegovo določanje

Zadnja leta se vse ostrejša zahteva evropske okoljske zakonodaje na področju pogonskih goriv za motorna vozila odražajo predvsem v omejevanju vsebnosti žvepla v posamezni vrsti goriva. Z začetkom letošnjega leta so tako na območju EU pričeli veljati novi standardi za motorne bencine in dieselsko gorivo, ki bistveno omejujejo dovoljeno vsebnost žvepla v gorivih. Najvišja dovoljena vsebnost žvepla se je tako pri dieselskem gorivu znižala kar za sedemkrat (s 350 mg/kg na 50 mg/kg), pri motornem bencinu pa za trikrat (s 150 mg/kg na 50 mg/kg).

Vse ostrejša zahteva glede fizikalno kemijskih lastnosti goriv so podprte z novimi standardnimi preskusnimi metodami, ki zagotavljajo še natančnejše določanje posameznih lastnosti v laboratorijih. V Laboratoriju Petrol smo tako že spomladi leta 2004 pridobili akreditacijsko listino za novo preskusno metodo "Določanje nizkih vsebnosti žvepla v pogonskih gorivih - WDXRF". Preskusna metoda temelji na standardu EN ISO 20884:2004 ob

uporabi valovno disperzivne rentgenske fluorescenčne spektroskopije. Skladno z navedeno preskusno metodo in standardi za tekoča goriva v Laboratoriju Petrol tako v novem letu že utečeno določamo vsebnost žvepla v motornih bencinih, dieselskem gorivu, dieselskem gorivu z dodanim biodieslom in v samem biodieslu.

Igor Ramšak določa količino žvepla

Bojan Medved

Uskladitev koncesijskih pogodb z veljavno energetsko zakonodajo

V Uradnem listu RS št. 51/04, izdanem 7. maja 2004, je bil objavljen zakon o spremembah in dopolnitvah energetskega zakona (v nadaljevanju EZ-A), ki je z nekaterimi izjemami začel veljati 8. maja 2004. Gre za dokaj obširno novelo, ki proces liberalizacije energetskih trgov, tudi na področju zemeljskega plina, v primerjavi z energetskim zakonom (Uradni list RS, št. 79/99 in popravek 8/00, v nadaljevanju EZ) še pospešuje. Novela EZ-A prinaša nekatere novosti na področju oskrbe z zemeljskim plinom in pri urejanju razmerij med izvajalci gospodarskih javnih služb in odjemalci in s katerimi utemeljujemo potrebo po spremembi oziroma dopolnitvi sklenjenih koncesijskih pogodb za distribucijo zemeljskega plina.

EZ je na področju oskrbe z zemeljskim plinom pred začetkom veljavnosti novele EZ-A določal distribucijo zemeljskega plina kot izbirno gospodarsko javno službo. Ta javna služba je na podlagi občinskih odlokov o načinu izvajanja gospodarske javne službe distribucije zemeljskega plina običajno obsegala tudi dobavo zemeljskega plina tistim odjemalcem, ki pogodb o dobavi ne bodo sklenili z drugimi dobavitelji in sicer vse do odprtja trga zemeljskega plina. V skladu z določili energetske zakonodaje so bili s to opredelitvijo mišljeni odjemalci, ki niso upravičeni odjemalci, ti namreč lahko na trgu prosto izbirajo dobavitelja.

Novela EZ-A sedaj na področju oskrbe z zemeljskim plinom ureja organizacijo dveh izbirnih gospodarskih javnih služb in sicer javno službo dejavnost sistemскеga operaterja distribucijskega omrežja in javno službo dobave zemeljskega plina tarifnim odjemalcem. Uvedba dveh javnih služb na področju oskrbe z zemeljskim plinom ne spreminja dosedanje običajne oblike in načina organiziranja javne službe in obsega podeljenih pooblastil izvajalca javne službe.

Novela energetskega zakona prinaša tudi spremembo kriterija za določitev upravičenih in tarifnih odjemalcev glede na prej veljavno energetsko zakonodajo. Upravičeni odjemalci, ki lahko prosto izbirajo dobavitelja na trgu, so postali vsi odjemalci razen gospodinjstev, dobava plina tem odjemalcem pa ni gospodarska javna služba, temveč tržna dejavnost. Upravičeni odjemalci morajo z izvajalcem javne službe v vsakem primeru, ne glede na to, kdo jim bo dobavljal zemeljski plin, skleni-

ti pogodbo o dostopu do distribucijskega omrežja in za to izvajalcu javne službe plačujejo zgolj stroške za dostop in uporabo distribucijskega omrežja (torej le fiksni del cene zemeljskega plina iz do sedaj veljavnih tarifnih sistemov, če so tarifne postavke ustrezno strukturirane). Gospodinjске odjemalce štejejo za tarifne odjemalce vse do 1. julija 2007 in do takrat jim je izvajalec javne službe dolžan ne samo distribuirati, ampak tudi dobavljati zemeljski plin. Tarifni odjemalci bodo torej izvajalcu javne službe še naprej plačevali zemeljski plin po ceni, ki bo sestavljena iz variabilnega in fiksnega dela, in bo lahko razdeljena na stalno tarifno postavko, spremenljivo tarifno postavko in tarifno postavko za prekoračitev.

Na podlagi novele EZ-A je novi tarifni sistem dolžan izdelati in javno objaviti dobavitelj tarifnim odjemalcem, to je koncesionar. Pri pripravi bo moral izvajalec upoštevati obvezno metodologijo, ki jo bo v obliki splošnega akta pripravila Javna agencija RS za energijo, ki je trenutno še v pripravi. Koncesionar pa bo moral pred sprejemom tarifnega sistema pridobiti soglasje občinskega sveta. EZ-A določa rok za izdajo novega tarifnega sistema, to je do 8. maja 2005, ocenjujemo pa, da ga bo mogoče izdelati in sprejeti v drugi polovici letošnjega leta.

Glede na sedanjo ureditev prinaša novela EZ-A še dve pomembni novosti in sicer: Splošni pogoji za dobavo in odjem plina iz distribucijskega omrežja: novela EZ-A določa, da jih po javnem pooblastilu izda sistemski operater, to je v našem primeru koncesionar, ki pa mora pred sprejemom teh splošnih pogojev pridobiti še soglasje občinskega sveta in Javne agencije RS za energijo (rok za izdajo po noveli EZ-A je 8. maj 2005).

Sistemska obratovalna navodila, s katerimi se ureja obratovanje in način vodenja omrežja (tako za zemeljski plin kot tudi toploto), po noveli EZ-A izda po javnem pooblastilu sistemski operater, torej koncesionar (rok za izdajo po noveli EZ-A je prav tako 8. maj 2005).

Ciril Pirš

Kako postati in ostati uspešen poslovodja bencinskega servisa, podjetnik

Leti 2000 in 2001 sta bili prelomni, saj je bilo največ bencinskih servisov oddanih v najem. V upravljanju Petrola je tako ostala le peščica bencinskih servisov, večinski del pa posluje po sistemu franšize. Za območno enoto maloprodaja Celje - Novo mesto je to razmerje v odstotkih 86:14 v korist najemnih bencinskih servisov. Vsi prehodi v najem so bili opravljeni z lastnim kadrom, kar pomeni, da so se Petrolovi poslovodje čez noč prelevili v samostojne podjetnike.

Glede na to, da v letošnjem letu prihajamo že v 14. leto najemniškega poslovanja, s skromnim začetkom v letu 1991, od leta 1998 dalje pa s pospešeno dinamiko oddajanja v najem, že lahko govorimo o prednostih, ponekod pa tudi o slabostih poslovanja najemnih bencinskih servisov. Poleg rezultatov prodaje, ki so najbolj vidni element uspešnosti poslovanja, je za popolno oceno uspešnega ali neuspešnega bencinskega servisa potrebno upoštevati še vrsto dejavnikov. Med najpomembnejše gotovo sodijo notranja klima in odnosi med zaposlenimi, kar ima lahko bistven pomen v odnosih zaposlenih do kupcev. Urejenost, prijaznost in pripravljenost prodajalcev za pomoč in svetovanje kupcem je zelo pomembna, v zadnjem času pa kar med najpomembnejšimi vrtilnami dobrega prodajalca.

Vse naštetu pa je v prodajalcu mogoče združiti le ob upoštevanju zelene kulture odnosov v družbi nasploh, še posebej pa v območni enoti in na posameznem bencinskem servisu. Povezanost sodelavcev v vsakem kolektivu, tudi na bencinskem servisu, in pripadnost družbi sta predpogoji uspešnega poslovanja. V prvi vrsti pa mora biti vodja vedno pripravljen osebno razumeti človekovo stisko.

To pa je nekaj, s čimer ne moremo biti povsem zadovoljni.

Ponekod se čuti odmaknjenost poslovo-dij, najemnikov do problemov in težav prodajalcev ter s tem do nezadovoljstva in ustvarjanja slabe notranje klime med zaposlenimi. Takšno stanje pa sproži negativni učinek, ki se kaže v neprijaznosti in neučinkovitosti prodajalca do pričakovanih zadolžitve, še posebej aktivne ponudbe blaga.

Res je, da se občasno pojavljajo razne težave po bencinskih servisih, ki kažejo na neuspešnost predvsem pri vodenju in organizaciji dela.

V takih primerih so pač potrebni ukrepi, kjer nujno sledi zamenjava poslovodje oziroma najemnika.

Naslovno misel, kako postati poslovodja - najemnik bencinskega servisa, lahko zaključim z mnenjem, da je to dokaj lahko. Postati in ostati uspešen poslovodja - podjetnik pa je bistveno težje, vendar je tudi to mogoče ob upoštevanju in zavedanju naštetih načel, med katera nedvomno sodi tudi kultura odnosov.

Elma Radončič

Novo leto - nove naloge

Novo leto, leto 2005, postavlja pred nas nove naloge. Na prvem mestu je treba povedati, da moramo za vse bencinske servise v BiH - v Republiki Srbski in v federaciji - zagotoviti pogoje za prehod v nov istem COCO. To je sistem, po katerem bencinski servisi delajo v našem imenu in za naš račun, in smo ga že uvedli v Konjicu, Gornjem Vakufu in Vitezu. Zdaj

ga bo prevzelo še ostalih 19 bencinskih servisov, ki so doslej delali po starem franšiznem sistemu. Trenutno iščemo najboljše rešitve za bencinske servise v Republiki Srbski, saj se njihov zakonodajni sistem razlikuje od federativnega. Ko bo vse pripravljeno za uvedbo COCO, bo v treh mesecih vsak bencinski servis posebej začel poslovati na osnovi nove najemne pogodbe. Ob tem je treba omeniti, da na tej osnovi delajo mnogi bencinski servisi na Hrvaškem, osnovni cilj pa je zmanjšanje stroškov. Najemnik, s katerim bomo podpisali pogodbo o poslovnem sodelovanju, bo zagotavljal tudi prodajalce.

Uroš Bider, Tomislav Kosorčič Prvič tudi na Hrvaškem

Tekmovanje bencinskih servisov v Sloveniji za najlepšo novoletno okrasitev je že utečeno, v Petrolu na Hrvaškem smo ga ob zadnjih božično novoletnih praznikih prvič organizirali. Pri tem smo

Uporabili so svojo domišljijo...

spodbujali prodajalce, naj ne posegajo po pripravljenih industrijskih okrasih, temveč naj uporabijo svojo domišljijo in kreativnost ter izberejo posebne etnološke motive. Na ta način smo želeli vnesti na bencinske servise posebno praznično razpoloženje, ki ga na drugih hrvaških objektih še ne poznajo, ter pritegniti kupca, ki bo iskal darila za svoje najdražje. Obenem smo prepričani, da se nam bo to pri strankah tudi dolgoročno obrestovalo. A ne le to. Akcija pomaga utrjevati medsebojne odnose zaposlenih, ki skupaj razmišljajo in pripravljajo okrasitev. In čeprav delajo zunaj delovnih obveznosti, ne gledajo na uro in ne preštevajo porabljenih ur.

Jelka Kušar

Ali je res vse odvisno od nafte?

Slovenija naj bi v najkrajšem možnem času prevzela evro. Rok, ki sta ga določili Banka Slovenije in Vlada RS, je začetek leta 2007. Toda kdor hoče prevzeti valuto Evropske unije, mora izpolniti maastrichtske konvergenčne kriterije. Slovenija izpolnjuje vse razen cenovne stabilnosti. Ker je neprestano slišati, da so tega krive predvsem cene tekočih goriv, je Slovenski nacionalni naftni komite naročil raziskavo o vplivu cen tekočih goriv na prevzem evra. Člani slovenskega makroekonomskega foruma, ekonomisti Jože P. Damijan, Sašo Polanec in Igor Masten, ki so se lotili naloge, so pripravili "priporočila ekonomski politiki Slovenije glede politike oblikovanja cen tekočih goriv pri vstopanju v EMR2". Ob tem so ugotovili, da je Slovenija bolj dovzetna za cenovne skoke kot ostale članice EU, ker je delež nafte v indeksu življenjskih potrebščin večji kot v drugih državah. Prav tako je delež nafte v slovenski proizvodnji večji kot v bolj razvitih državah.

Avtorji raziskave menijo, da bi morala vlada ob zniževanju oziroma ohranjanju svetovnih cen nafte povečevati trošarino, ker bo tako oblikovala strateško rezervo za zniževanje trošarin med septembrom 2005 in avgustom 2006, torej v referenčnem obdobju za ugotavljanje cenovne

stabilnosti. Zniževanje inflacije bi bilo s tem sicer nekoliko bolj počasno, vendar bi dobili pomemben manevrski prostor za izničenje cenovnih skokov, ko bi bilo to najbolj pomembno. Ker smo spodnjo mejo dovoljenih trošarin na naftne derivate že dosegli, je ta instrument kot blažilec trenutno povsem učinkovit.

Po mnenju avtorjev raziskave bi bilo koristno, če bi vlada vodila restriktivno fiskalno politiko, h kateri naj bi pripomoglo tudi zvišanje trošarin, ki so ga svetovali avtorji raziskave.

Cenovni skoki bi na poti k prevzemu evra mogli sprožiti še neko nevarnost. To je možnost, da bi se zaradi višjih svetovnih cen nafte zaostri maastrichtsko merilo o najvišji dovoljeni inflaciji, ki znaša največ 1,5 odstotka nad povprečjem treh članic EU z najnižjo inflacijo. Države z deflacijo so izvzete iz tega povprečja, vendar bi se ob svetovnem cenovnem skoku njihova deflacija utegnila spremeniti v inflacijo, ki bi bila sicer nizka, vendar bi Slovenija še težje dosegla cilj. Avtorji raziskave menijo, da bi na to morali opozoriti Evropsko centralno banko in komisijo EU, sicer pa bi se tveganju mogli izogniti z ustreznim zniževanjem inflacije v prihodnjih dveh letih. Končna inflacija bi smela znašati 2 odstotka.

... in izbrali etnološke motive

Ker smo tudi organizatorji želeli dati tekmovanju poseben pomen, smo ocenjevali objekte tik pred novim letom in rezultate objavili na praznični dan (zato jih lahko posredujemo šele v februarški številki časopisa). Najbolje sta se odrezala **Osijek II** in **Osijek III**. Zaposleni na prvem so dobili za nagrado vino in pršut, na drugem samo vino. Nagrade so bili sicer veseli, še bolj navdušeni pa so bili nad doseženim mestom.

Edo Godeša

Plinifikacija Domžal uspešno poteka - presegli 100 km

Petrol d.d. je septembra 2002 z občino Domžale sklenil koncesijsko pogodbo o izvajanju gospodarske javne službe oskrbe z zemeljskim plinom na njenem območju. Petrol se je obvezal, da bo upravljal z obstoječim plinovodnim omrežjem in da bo do konca leta 2006 zgradil novo plinovodno omrežje na območju celotne občine. Objektivi cilja projekta je gradnja plinovodnega omrežja v skupni dolžini 163 km in priključitev 3.800 objektov na plinovodno omrežje. Cilj projekta je oskrba uporabnikov z okolju prijaznim in cenovno konkurenčnim energentom - zemeljskim plinom, ki naj bi ga do leta 2010 prejela velika večina občanov in podjetij (3800 aktivnih uporabnikov). Predvidoma bi poraba na letni ravni dosegla 10 milijonov Sm³.

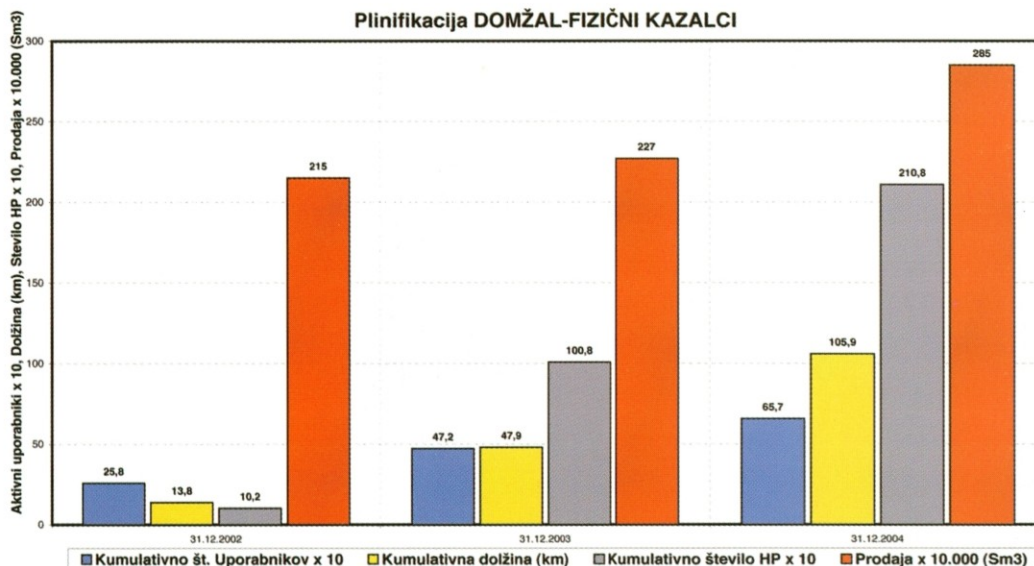
Petrol je obstoječe plinovodno omrežje prevzel v upravljanje novembra 2002. Takrat je bilo na območju občine Domžale zgrajenih 13,8 km plinovodnega omrežja in 102 hišna priključka. 270 aktivnih uporabnikov je na leto (v letu 2002) porabilo 2,15 milijona Sm³.

Takoj po podpisu koncesijske pogodbe smo oblikovali projektni team (projektant, nadzorni inženir, trženje hišnih priključkov, terenska služba in izvajalci so naši pogodbeni partnerji, vse ostale funkcije projekta pa opravljamo delavci Petrola d.d. oziroma Petrol Plina d.o.o.), izdelali strukturirano členitev objektov projekta (MBS-Material Breakdown Structure)

in strukturirano členitev aktivnosti projekta (ABS-Activity Breakdown Structure), terminski načrt za izvajanje projekta ter intenzivno začeli delati. Po pridobitvi gradbenih dovoljenj je julija 2003 delo steklo in do konca leta 2003 smo kljub začetnim težavam uspeli zgraditi 34 km plinovodov, 906 hišnih priključkov in pridobiti 214 novih aktivnih uporabnikov. Leto 2003 smo zaključili s tehničnim pregledom novih plinovodov in s pridobitvijo uporabnih dovoljenj (marca 2004). Obogateni z izkušnjami leta 2003 smo v letu 2004 zgradili 58 km plinovodnega omrežja, 1.100 novih hišnih priključkov in pridobili 185 novih aktivnih uporabnikov plina. Trenutne karakteristike plinovodnega omrežja

Domžale so: dolžina - 106 km, 2108 hišnih priključkov, 657 aktivnih uporabnikov in prodaja (v letu 2004) 2.855.000 Sm³. V letošnjem letu in letu 2006 bomo zgradili še okrog 100 km omrežja in približno 2200 hišnih priključkov, pridobili vsaj 400 novih aktivnih uporabnikov. Prodaja v letu 2006 pa bi morala znašati predvidoma 4 milijone. Sm³.

Na področju občine Domžale vzporedno s plinifikacijo poteka tudi gradnja oziroma obnova obstoječih komunalnih vodov (TK vodi, Elektro vodi, Vodovod, Kanalizacija, Javna razsvetljava) in posameznih odsekov cest. Vzporedna gradnja "zelo popestri" plinifikacijo, tako da nam naslednji dve leti prav gotovo ne bo dolgčas.

Andreja Zidarič

Petrol zmagovalec festivala Effie

Na zaključni prireditvi 2. slovenskega festivala komunikacijske učinkovitosti Effie, ki ga je tudi letos organizirala Slovenska oglaševalska zbornica, je Petrol skupaj z agencijo Luna TBWA za akcijo "Toplota za dom na dom" prejel zlato nagrado.

»Nagrada Effie je dokaz komunikacijske in poslovne odličnosti podjetja,« je povedala **Meta Stvarnik, predsednica strokovnega organizacijskega odbora festivala**, na katerem podeljujejo

nagrade podjetjem, ki dokažejo, da so s komuniciranjem dosegli pozitivne poslovne učinke.

Toni Balažič, direktor Petrolovega sektorja marketinške raziskave, komunikacije in razvoj, pa je dejal, da je nagrada pomembno sporočilo vsem tistim, ki dvomijo o trženju in gledajo nanj le kot na strošek. Po njegovem mnenju je dobljena nagrada potrditev dosedanjega dela, smernica za naprej in znamenje, da se vlaganje v trženjsko

funkcijo in njeno nadaljnje razvijanje podjetju splača.

Na letošnji festival so prijaviili 20 akcij, ki so jih v prvem krogu ocenjevali po njihovi učinkovitosti, v drugem pa tudi po kreativnosti. Poleg Petrola je dobila zlato nagrado tudi Droga z agencijo Publicis Studio Pet, organizatorji pa so podelili še dve srebrni in štiri bronaste nagrade.

Vladimir Barbič

Sektor DAS - misli na vas
Avtomobilske žarnice

V avtomobilih je danes zelo veliko različnih vrst žarnic, ki se med seboj ločijo po mnogih lastnostih. Že dolgo znane halogenske žarnice vedno pogosteje, predvsem v večjih in dražjih avtomobilih nameščajo ksenonske žarnice, ki podvojijo intenzivnost svetlobe (halogenske zmorejo približno 1500 lumnov, ksenonske pa 3000), omogočajo boljše porazdelitev svetlobnega snopa, bistveno izboljšajo učinkovitost, imajo precej daljšo življenjsko dobo (okrog 3000 ur, odvisno od modela, proizvajalca in podobno) in za svoje delovanje porabijo manj energije.

Lastnosti žarnice

Človekovo oko je prilagojeno na sončno svetlobo - to je svetlobna energija žarečega telesa pri 6200 °C. Žarnica pretvori večji del porabljene energije v toploto, ki jo absorbira okolica in se le manjši del pretvori v svetlobo. Izkoristek žarnice je v največji meri odvisen od temperature svetilne nitke, ki je iz volframa, s tališčem pri 3400 °C, vendar je temperatura nitke praktično daleč pod tališčem (zaradi izgorevanja volframa). Pri standardnih vakuumskih žarnicah je spirala na temperaturi med 2000 °C do 2400° C, kar omogoča manjši izkoristek - do 10lm/W (svetlobni izkoristek nam pove, koliko lumnov svetlobnega toka da vsak watt moči žarnice - lm/W). Če pa je žarnica polnjena z inertnimi plini in so izparevani atomi volframa ovirani, se lahko temperatura spirale dvigne med 2300 °C do 2700 °C in je v tem primeru izkoristek lahko nad 15lm/W.

Halogenske žarnice so polnjene s posebnimi mešanicami inertnih plinov (ksenon,

kripton, fluoroid, ...) in imajo večji tlak (gostoto) plinov, posebne konstrukcije in materiale, kar jim daje več prednosti: omejeno je odparevanje volframa na steklo - proces regeneracije - to pomeni, da se odparjeni atomi volframa vežejo z atomi halogena (se ne vežejo več na stekleno steno žarnice) in se delno vračajo nazaj na spiralo, tam zaradi visoke temperature molekule razpadejo in atomi volframa spet obnovijo žarilno nitko. Temperatura nitke je dvignjena nad 3000 °C, zato je svetlobni izkoristek nad 20 odstotki in življenska doba je bistveno daljša. S časom delovanja žarnice in odparevanjem volframa se zmanjšuje svetilnost in tanjšanje žarilne nitke in ko izgubi okoli 10 odstotkov teže žarilnega telesa, žarnica pregori.

(vir tehničnih lastnosti : proizvajalec Mecom
elementi d.o.o., ELVELUX žarnice)

Prihodnost žarnice

Novi, sodobni trendi, ki jih narekuje avtomobilska industrija in želja po večji in boljši izkoriščenosti svetlobne energije so vsekakor v razvoju nove tehnologije tako imenovane LED žarnice. Imajo večjo zanesljivost (do 100.000 delovnih ur), dober energijski izkoristek in dolgo obstojnost. Imajo pa tudi veliko pomanjkljivost, da so žal še vedno skoraj 100-krat dražje kakor navadne klasične žarnice. Toda cena ni vedno ključna pri določenih znamkah in modelih avtomobilov in žarnice LED so danes vgrajene skoraj v vseh višjih cenovnih razredih (je nekako nuja, saj gre za prestiž, ugled in seveda tudi za varnost).

Menjava žarnice je lahko danes prava "mora", saj je povsem nemogoče priti do nje in jo zamenjati. Zato se je v takih primerih najbolj pametno zateči na servis.

ki vam pomaga in strokovno opravi delo in mislim, da je prav, da vas spomnim in povabim tudi na naše TIP STOP servise (jih je že 10 po Sloveniji), kjer vam bodo radi priskočili na pomoč. Poleg tega vam bodo kakovostno svetovali in zamenjali avtoplašče, vsa olja ali pa vam naredili hitri servis.

Še nasvet, ki velja za klasične žarnice - vedno menjajte obe žarnici (seveda, če ni to za vas prevelik finančni strošek), ne samo tiste, ki vam je pregorela. Zakaj?! Žarnica, ki ni pregorela, je bila do menjave izpostavljena večjim obremenitvam in električnim napetostim - s tem se ji zmanjša njena delovna doba in zelo rado se pripeti, da vam ta žarnica kmalu zatem pregori.

Predvsem pa upoštevajte zakonsko določilo in VOZITE VEDNO S PRIŽGANIMI LUČMI, saj tako veliko naredite za svojo in varnost drugih. Lahko bi tudi rekli ŽELIM VIDETI IN TUDI BITI VIDEN. Pa srečno vožnjo!!

ZANIMIVOSTI

Evropski avto leta 2005, Toyota Prius, ima po novem tudi **hitrostni rekord** med hibridnimi avtomobili, ki znaša 210km/h

Slovenski avto leta 2005 je
Volkswagnov **GOLF** pete generacije.
ČESTITAMO!

Ob slovenskem izboru avta leta si bom dovolil tudi osebni komentar in razmišljanje (pa nisem osamljen); nekako ob tem izboru sem bil zelo presenečen in zelo razočaran, saj ne morem verjeti, da so "priznani" avtomobilistični novinarji imeli tako drugačno mnenje od vseh bralcev in poslušalcev, ki so izbrali finaliste. Golfu pete generacije ni kaj očitati - mislim pa, da ni več tako privlačen, kot je bil. Ne izstopa ne po drznosti ne po dizajnu in tudi ni več "ljudski" (cenovno zelo precejšen). Pa brez zamere vsem lastnikom tega avtomobila.

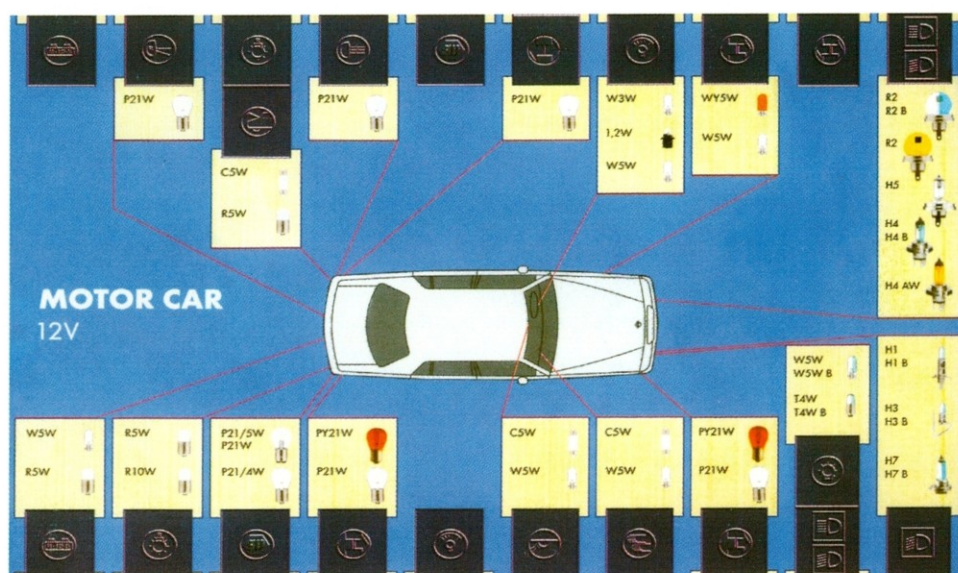
AKTUALNO

Žal vsi ljubitelji avtomobilov tudi letos ne bodo videli **avtomobilskega salona**, ki je bil predviden za sredino aprila.

Ljubitelji **FORMULE 1** - 6.marca je začetek nove sezone in sicer kot ponavadi v Melbourne za VN Avstralije in upajmo, da bo tudi ta sezona F1 napeta in zanimiva.

ZGODOVINA

Prvi cestni športni avtomobil, ki je zapeljal čez magično mejo 300 km/h, je bil leta 1985 Ferrari GTO.

Nadejamo se poslovanja na liberaliziranem in dereguliranem trgu

Vladimir Jančič

Pomemben dogodek na področju energetike leta 2004 je noveliran energetski zakon, ki je postavil določene nove okvire in nekaj podzakonskih rešitev, ki so ga pripeljale v življenje. Nadaljevanje pa so resolucije o nacionalnem energetskem programu, zakon o varstvu okolja in nekateri elementi, ki smo jih napovedovali lani, to sta liberalizacija in deregulacija trga. To pomeni, da se prostor odpira konkurenci, na drugi strani se ločujeta dve pomembni področji, ki sta bili med seboj prepleteni, to sta distribucija in trgovanje. Na podlagi evropske direktive prihaja do ločitve med infrastrukturo in trgovanjem na področju električne energije in zemeljskega plina. Gre za element distribucije, ki prek lastništva oziroma najema osnovnih sredstev zagotavlja enak dostop uporabnikom in ponudnikom energentov. Nekaj pomembnih premikov je bilo v Geoplinu, kjer so lani jeseni oblikovali novo odvisno družbo Geoplin Plinovodi, ki ima v lasti vso infrastrukturo. Geoplin pa ostaja trgovec ter lastnik odvisne družbe.

Na področju električne energije so bili ločeni trije tipi distributerjev, če upoštevamo še tržno nišo, ki se ji posvečamo tudi v Petrolu. To so operaterji, ki delajo na zaključenih gospodarskih območjih, in imajo poseben status, in kjer so potekale posebne aktivnosti s skupino zaposlenih iz Petrola Energetike in Petrola, da smo status na zaključenih gospodarskih območjih ohranili. Obstajale so tendence, da bi liberalizacijo in deregulacijo tako izvedli, da se na trgu ne bi zgodilo nič bistvenega. Zdaj, ko se je naš status ohranil, lahko normalno nadaljujemo in se v prihodnjih letih nadejamo poslovanja na liberaliziranem in dereguliranem trgu. Bistveni podzakonski akti, ki bi lahko definirali stroškovnik ali profitabilnost posameznih subjektov na ravni distribucije, še niso bili sprejeti v celoti. Toda zagotovljeno je nadaljevanje dejavnosti v naslednjih letih.

CO₂

Posebej pomemben je odnos in reguliranje zakonskega zapisa pravic za emitiranje CO₂. V prihodnjih letih bo ta element pomenil dvoje. Najprej, da bo bolj tistim, ki bodo uvajali nove tehnologije po sistemu BAT (Best Available Technologies). To je posebna skupina tehnologij, ki je trenutno najboljša možnost za doseganje kyotskih normativov, na drugi strani pa tudi to, da bodo tisti, ki bodo v določenem trenutku zaradi svojih aktivnosti ali specifične proizvodnje emitirali preveč ali manj CO₂, pravice lahko prodajali ali kupovali. V tem delu se oblikuje poseben segment trgovanja, ki ga danes

ni na trgu. Tudi v Evropi še ni platforme, ki bi nam pokazala, kako se bodo pravice prenašale tako na mednarodnih kakor na ravneh posameznih subjektov. Gotovo pa bo to na energetskem področju tržna priložnost za Petrol.

Energetika

Obseg poslovanja, ki se pri plinskem poslu in pri multi utility personalizira v Petrolu Energetiki, je zelo porasel. Stopnja rasti je tri- ali štirikratna. S storitvami pa se širimo zunaj območij, ki smo jih doslej obvladovali, in sicer s pomočjo TPF (Third Party Financing) projektov.

Konec leta smo bili tik pred podpisom treh pomembnih projektov, ki bodo udeleženi tisto, kar smo počeli skozi vse leto, to pomeni, da bomo pridobili tri nove stranke, ki jim bomo implementirali kogeneracije SPTE (soproizvodnja, toplotna energija, elektrika), kar pomeni, da jih bomo preskrbovali z različnimi oblikami energije, pri čemer prevladuje toplotna energija, in bomo hkrati začeli proizvajati tudi električno energijo. Za letošnje leto pričakujemo, da bomo zaključili projekte, s katerimi smo začeli lani. Petrol mora na novih področjih izkoristiti svojo finančno moč in dokazati, da je sposoben upravljati in na neki način so prvi trije implementirani projekti pomembni tudi zato, da ustvarimo referenco, na kateri bomo lahko gradili naslednja leta. S temi aktivnostmi smo se spustili tja, kjer nas doslej ni bilo v smislu energetske preskrbe. Projekti niso vezani na zaključena gospodarska območja in koncept nam prinaša mobilnost, ki je še nismo poznali.

Na področju energetike se je poleg trženja in povečanja odjema zemeljskega plina prestrukturirala tudi preskrba komunalnega dela našega posla. To pomeni, da se je del toplovodnega omrežja preoblikoval v preskrbo z zemeljskim plinom in gre tudi znotraj zaključenih gospodarskih območij oziroma regij, ki so geografsko vezane nanje, za preoblikovanje določenih tipov energije, s katero preskrbujemo predvsem prodajo. Za nas je zelo pomembno, da zadržujemo mešanico dveh odjemov, industrijskega in komunalnega. Pomembno pa je zato, ker je tako pri plinu kakor pri ostalih odjemih vezana naša proizvodnja električne energije in uspešnost prodaje na stabilen in stalen odjem. Res je prodaja dokaj ciklična, a odjeme poskušamo uravnati prek industrije. To je naša največja konkurenčna prednost, ki se je lani odrazila na dveh področjih. Gre za sistemsko storitev, s katero uravnavamo odjem, s čimer ustvarjamo prihranke,

**Leto 2004 je bilo
polno zagonov, aktivnosti in energije
- II**

Nadaljevanje dejavnosti v naslednjih letih je zagotovljeno

ki so predhodnica tega, za kar smo lani sklenili dogovor pri zemeljskem plinu in je pomemben dosežek za celotno skupino Petrol, za Energetiko pa oblikovanje bilančne skupine. Znotraj te skupine bomo imeli večjo priložnost, da bomo ponudili strankam ugodnejše cene zemeljskega plina. Za to pa je pomembno, da lahko uravnavamo odjem.

Investicijska vlaganja

Investicijska vlaganja na področju komunalne energetike na Ravnah so poleg tega, da so s področja ekologije prevzeli v upravljanje mežiško čistilno napravo, uresničene skladno s planom. V lanskem poslovnem rezultatu Petrola Energetike se je odrazila tudi pospešena amortizacija kanalizacijskega omrežja na Ravnah, kar pomeni, da smo razčistili podedovano stanje. Tako lahko trdimo, da smo v letu 2004 postavili družbo na zdrava tla in da ni nobenih elementov, ki bi lahko bistveno vplivali na poslovni rezultat prihodnjih let.

Poslovni izid leta 2004 je presegel načrtovani rezultat in je obenem bistveno višji od predlanskega. To dokazuje, da lahko ponudimo vse, kar nekdo potrebuje s področja oskrbe oziroma utility storitev, to so vode, energetska oskrba in še kaj drugega. Vlaganja pa povečujejo privlačnost zaključenih gospodarskih področij.

Plinsko poslovanje

Pri plinskem poslovanju v skupini Petrol smo v letu 2004 povečali aktivnosti pri aktiviranju priključkov, delno prestrukturirali toplotno in toplovodno omrežje in nadaljevali z gradnjo omrežja. Zaključili smo gradnjo treh koroških koncesij, ki bodo zahtevale stabilno trženje in veliko skrb do naših strank v prihodnjih desetletjih. Del aktivnosti vodilnih ljudi s tehničnega in managerskega področja Energetike je bil usmerjen v trženje storitev, ki so jih

opravljali skupaj s sodelavci iz sektorja energetike.

Petrol Plin

Petrol Plin je uspešno izvajal aktivnosti v prodaji in trženju utekočinjenega naftnega plina in gradnji omrežij ter trženju zemeljskega plina. Uspeli smo dobiti novo koncesijo, kmalu bomo dobili še drugo, v prvem četrtletju letošnjega leta pa še tretjo. To pomeni, da bomo sredi leta imeli več kot 20 koncesij zemeljskega plina. Čisti poslovni izid je presegel naša pričakovanja. S pomočjo korporacijskih funkcij Petrola, predvsem marketinga, smo uspeli bistveno preseči pričakovanja in plane pri aktiviranju priključkov, kar pomeni, da smo imeli konec leta 2004 prek 3500 porabnikov zemeljskega plina. Ostaja pa nam še dokaj velik potencial za letošnje leto.

Pohvalno je, da so bile vse načrtovane investicije 100-odstotno zaključene, zanje pa smo porabili samo 58 odstotkov planiranega denarja. To nam je poleg omenjenega bistvenega povečanja aktiviranih priključkov omogočilo, da smo točke preloma v svojem poslovanju premaknili s planiranega leta 2009 po oceni na leto 2004. To pomeni, da smo na 30-letni investiciji prihranili 5 let. Največ je k temu pripomoglo varčevanje in skrajno racionalna gradnja infrastrukture.

Pomembno je bilo tudi trženje utekočinjenega naftnega plina za pravne osebe, kjer smo ugotovili, da nas je premalo in da so zahteve po angažiranju na zemeljskem plinu velike, obenem pa imamo veleprodajno mrežo, ki trži proizvode, ki so na neki način substituti, na drugi strani pa komplementarni utekočinjenemu naftnemu plinu. Povezovanje je bilo priprava na to, da naša veleprodaja trži v imenu in za račun Petrol Plina. Povezovanje tretjega, energetskega stebra v siceršnje poslovanje Petrola nam v prihodnjih letih lahko prinese bistveno boljše rezultate. Petrol Plin pa nima samo pozitivnega poslovnega izida, ampak ima pozitiven tudi denarni tok, in celotno plinsko področje je pozitivno.

V družbi je zaposlenih 16 ljudi, a povezovanje in oblikovanje tistega, kar smo definirali s pomočjo McKinseya, se izkazuje kot pravilno. Gre za to, da bomo tržne in prodajne poti, poslovne komunikacije vodili skozi kanale, ki jih Petrol že ima.

Petrol Tehnologija

Lani smo področju energetike priključili še tehnologijo, v kateri si odgovornosti

delimo s sodelavci iz Petrola d.d.. To je predvsem področje tehnologije, vzdrževanja. Ker Petrol Tehnologija ustvarja večji del prihodkov v skupini Petrol, poteka koordinacija skozi korporacijske funkcije. Po poslovnem vidiku smo uspeli skupaj s sodelavci iz Tehnologije narediti nekaj osnovnih korakov v poslovanju, razčistiti določene organizacijske zadeve, pregledati poslovanje družbe, oblikovati poslovne stebre, nastaviti poslovno vodenje, spremljavo in poročanje.

Izbrali smo novo informacijsko podporo, z letošnjim prvim januarjem smo začeli poslovati na novo. Na drugi strani je Petrol Tehnologija že prevzemala nekatere nove aktivnosti v skupini Petrol, njen obseg poslovanja se večja, dobili so nekaj pomembnih akreditacij, ki so potrebne in prinašajo konkurenčne prednosti. Družba je pripravljena na to, da bi pridobivala nove kupce. Identificirali smo poslovne priložnosti tako za pridobivanje novih strank kot akvizicijske, da bi vzdrževanje postalo profitabilen posel, ki bi ga tržili tudi zunaj skupine Petrol. Začetki so spodbudni, leto 2004 pa je bilo prelomno potem, ko je Petrol kot obvladujoča družba videl v Petrolu Tehnologiji subjekt, ki ga želi postaviti na trg.

Če pogledamo z razvojnega stališča, ima energetika podobno kot področje trgovine korporacijsko funkcijo, to je sektor energetike, ki skrbi predvsem za koordinacijo aktivnosti, za usklajeno trženje, za obvladovanje odvisnih družb s področja energetike. Delo leta 2004 je bilo zaključeno, podpisati je treba samo še tri nove kogeneracije, družbe so bile uspešno obvladane. Letos je potrebno zaključiti še nekaj obveznosti po akvizicijskih pogodbah za Petrol Energetiko.

Omeniti pa je potrebno še vodenje področja ekologije, ki je bilo lani zelo naporno. Konec marca smo v poskusno obratovanje spustili čistilno napravo v Murski Soboti, decembra je začela delovati čistilna naprava v Mežici. Zbrali smo vrsto izkušenj in dokazali, da lahko vodimo tak proces. Pomembno pa je tudi povezovanje med področjem energetike in drugimi korporacijskimi funkcijami v Petrolu, kjer je bilo posebno pomembno sodelovanje med sektorjem KOV in laboratorijem ter službo za okolje, kjer so v preteklih letih zbrali veliko izkušenj.

Tako sodelovanje je pomembno, in tudi zunaj skupine Petrol smo uspeli dokazati, da znamo obvladati poslovanje na področju ekoloških projektov.

Finančni prostor v Sloveniji doživlja povsem novo dimenzijo

Vladimir Jančič

V letu 2004 so na področju financ nastajale strukturne spremembe. Finančni prostor v Sloveniji doživlja z vstopom države v EU povsem novo dimenzijo. Pred formalnim vstopom nismo mogli napovedati nič drugega kot to, da bomo verjetno v kratkem času podobni trgov, ki so veljali za razvite. Nekaj naših vmesnih korakov nam ni pokazalo, kako se bodo nova dejstva pokazala pri ponudbi finančnih storitev, makro kazalcih, oblikovanju obrestnih mer kot neposredna posledica vpliva na poslovanje Petrola.

Bistveni premiki so pomenili dodaten razmislek o funkciji financ Petrola in iskanje rešitev za novo situacijo.

Kmalu po vstopu v EU smo videli, kako potekajo intervencije centralne banke za ohranjanje ciljnega tečaja. Posledica pa je bila ta, da imamo bistveno drugačno situacijo kakor pred vstopom v ERM2.

Rast evra v odnosu do tolarja je možno napovedati, kar pa ne pomeni, da bo vedno tako. To je pomenilo drugo logiko od tega, da se je za 0,2 spremenil tolar v odnosu do evra v posameznem mesecu, kar ima pomembne posledice za razumevanje finančnega dela poslovnega izkaza Petrola.

Dolar je bil ob koncu leta 2004 na rekordno nizki ravni v odnosu do evra. Za nas je pomembno, da je premik ob koncu meseca ob razmeroma stabilnem gibanju skozi mesec velik problem za Petrolov poslovni izid. Ne glede na to, da smo imeli izrazit trend rasti in stabilnost od maja do septembra, od septembra naprej pa padec, so bili skoki v posameznih mesecih izredno veliki. Tega ne moremo napovedati, zahteva pa zelo precizno upravljanje z dolarskimi pozicijami. Če merimo svoje rezultate na poslovni načrt, vidimo, da je uspešno managiranje naših dolarskih pozicij pripomoglo k temu, da smo presegli načrtovane učinke iz poslovanja.

Obrestne mere na slovenskem finančnem trgu padajo naprej. Veliko je napovedovanj, da se bodo bistveno spremenile, ker so slovenske obrestne mere ob vstopu v EU sledile trendu, ki je veljal v EU in je bil zelo nizek. Ves čas smo zelo pazili, da se okoliščine ne bi spremenile. Kajti takrat bi bilo prepozno. Zato smo nekoliko spremenili kratkoročno upravljanje z likvidnostjo,

ob polletni bilanci zagotovili prestrukturiranje dolga, delno smo začeli upravljati kratkoročni denarni tok kot dolgoročni, s tem da smo uspeli ublažiti učinek, ki ga v letu 2004 v odnosu do preteklih let ni več. To pomeni z enostavnimi finančnimi instrumenti zagotavljati ničle ali pozitivne obrestne marže.

Zasledovali smo šestmesečno gibanje euriborja kot temeljne poslovne obrestne mere, in triletno obrestne mere za šestmesečni euribor, za primer, da bi se odločili za zamenjavo obrestnih mer. Lani smo postavili cilj in metodologijo ter problematiko teh tveganj, ki so bila identificirana skozi zemljevid tveganj kot eno pomembnejših, s katerimi želimo aktivno upravljati, in nalogo dejansko tudi izvesti.

Za celotno upravljanje v financah je pomembna tudi cena surove nafte in njenih derivatov.

Kosmati poslovni izid je v primerjavi z letom 2003 zrasel. Marža našega poslovanja je ostala, kar je eden večjih poslovnih uspehov v lanskem poslovnem letu. Z obsegom poslovanja so nekoliko porasli stroški, a glede na to, da so marže omejene, si njihovega bistvenega povečanja ne moremo dovoliti.

Zaradi spremembe davčne zakonodaje postaja celoten poslovni izid eno osnovnih meril za poslovanje. Rezultat pa je v primerjavi z letom 2003 velik uspeh.

Finančno področje

Finančni prihodki so bili nekoliko manjši, ker ni možno na poceni način ustvarjati pozitivne obrestne marže.

Dejansko smo več zaslužili kakor predlani, kar kaže, koliko je družba dejansko vredna in kako uspešni smo bili.

V finančnem področju smo poskušali uskladiti dve strani bilance, da bi bilo naše poslovanje bolj stabilno in manj tvegano. Stalna sredstva finansiramo z dolgoročnimi viri.

Neto zadolževanje je predstavljalo 39 odstotkov. 60 odstotkov investicijskih sredstev smo ustvarili z lastnimi viri upoštevajoč dejstvo, da je del teh sredstev namenjen poplačilu dolgoročnega dolga, ki smo ga za investiranje najemali v preteklih letih. Naše dejavnosti morajo čim prej preseči prvo točko preloma in doseči po-

zitivni denarni tok. Lastni viri, potrebni za izplačilo dolgoročnega dolga, se bodo z vsakim novim zadolževanjem povečevali. Lani smo uvedli spremljanje in upravljanje neto obrestne izpostavljenosti. Cilj je, da je polovica pozicije zavarovana.

Pri terjatvah smo dosegli ugodne rezultate. Upravljanje z njimi je pomembno, ker so važen del upravljanja z obratnim kapitalom. Rešili smo del spornih in tudi veliko nezaključenih terjatev ter pripravili pravila obnašanja.

Donos na sredstva in na kapital se je bistveno povečal, ob tem da moramo izpostaviti dejstvo, da ga merimo na celoten poslovni izid. Zaradi novih zahtev smo spremenili in nadgradili upravljanje z likvidnostjo, oblikovali kolegij in pripravo nanj in vse to želimo prenesti tudi v odvisne družbe. Oblikovali smo nov sektor, ki bo pomagal pri finančnem upravljanju odvisnih družb in izvajanju nalog.

Računovodstvo

Vzpostavili smo nove sisteme za poročanje. Sprejet je bil pravilnik o računovodstvu, ki je že prilagojen nekaterim odvisnim družbam, in predstavlja enega osnovnih aktov družbe.

SPANP

Pri operativnem kontrolingu smo dosegli nekaj pomembnih premikov. Izboljšali smo kakovost dela. Strateški kontroling, poskus strateškega načrtovanja, nam je pokazal, kaj pričakujemo, kje bo Petrol v prihodnjih 3 letih.

Ob vijugasti cesti med Slovenj Gradcem in Mariborom, v Vitanju, je pred 27 leti Petrol postavil bencinski servis. Ker je bila cesta slaba, na njej ni bilo veliko tranzitnega prometa, toda v okolici, po bližnjih hribih, je veliko naselij in kmetij, za njihove prebivalce pa je bilo zelo pomembno, da jim ne bi bilo treba po gorivo v bolj oddaljene kraje. Zlasti zato, ker so ga v veliki meri potrebovali za kmetijsko mehanizacijo. Toda z leti je "njihov" bencinski servis začel propadati.

Malo pred penzijo sem dobil novo črpalko Jelka Kušar

Ivan Oprešnik, Nataša Hrovat

Vozniki so bili zadovoljni, da dobijo gorivo v bližini, a sčasoma so želeli še kaj drugega. Toda v majhnem kiosku ni bilo prostora za večjo izbiro blaga. Poleg tega je čas načel rezervoarje in inšpektorji so zagrozili, da bodo bencinski servis zaprli, saj niso mogli prevzeti odgovornosti za onesnaženje zemlje in vode, ki je vse bolj resno grozilo. Pa še zakoni so bili vedno ostrejši.

V Petrolu se je bilo treba odločiti - zapreti dotrajani bencinski servis ali zgraditi novega. K dokončnemu sklepu je pripomoglo dejstvo, da so cesto med Slovenj Gradcem in Mariborom obnovili in razširili..... Objekt naj ne bi bil med velikimi, vsekar pa večji od starega in varen. Toda ko je bilo v naši hiši že vse odločeno, je

bilo nenadoma videti, da bo načrt padel v vodo. Novi zakon o okolju in prostoru je prinesel nekaj omejitev, ki so vplivale na projekt in objekt so morali prilagoditi novim zahtevam. To pa je pomenilo, da bo manjši od predvidenega. Končno je delo steklo. Stari bencinski servis je izginil in začel je nastajati novi. Vendar se je gradnja zavlekla kar za dva meseca. V tem času pa je najemnik **Ivan OPREŠNIK** spoz-

Trgovina nudi vse, kar iščejo stranke

nal, kako veliko bencinski servis pomeni strankam. Vedno pogosteje so se ustavljale na gradbišču in spraševale, kdaj bo delo zaključeno. Na božič, ko so se vrata končno odprla, so se najbližji vozniki pri prči pripeljali, kmalu za njimi pa tudi drugi. Poslovodja in prodajalka, zasebno

njegova hči, sta imela takoj polne roke dela in kot pravita, so v nekaj dneh prišle vse nekdanje stranke. Pa nekaj novih, tudi povsem neznanih, celo skrivnostna je bila med njimi: že drugi dan poslovanja je nekdo, s kapo, potisnjeno globoko na oči, do vrha napolnil prazen rezervoar in se naglo odpeljal z avtom brez zadnje evidenčne tablice. Stalne stranke so poštene. A nekatere sprašujejo, zakaj ni trgovina nekoliko večja, še več pa jih godrnja, ker ni zanje sanitarij. Ivan Oprešnik pa pravi, da je skladišče za maziva res strašno majhno, pnevmatik pa sploh nima kam dati. Toda skladišče za živila ima klimatsko napravo in prodajni prostor je povsem dovolj velik. V njem je vse, kar stranke iščejo in tudi pregleden je. Kakšna bo prodaja dodatnega asortimenta še ni možno napovedati, najbrž pa ne bi

Skladišče za živila je res majhno, a ima klimatsko napravo

Majhen, a prikupen in "zdrav"

smeli pričakovati, da bo tako dobra kot v prazničnih dneh, ko so bili starši širokogrudni pri nakupu sladkarij in tudi igrač. Verjetno pa bodo tudi v prihodnje pridno prihajali po plinske jeklenke in zagotovo bodo redno kupovali maziva in vse ostalo, kar potrebujejo za kmetijske stroje. Najemnik je novega bencinskega servisa resnično vesel in zadovoljno pravi: "Malo pred penzijo sem dobil novo črpalko!"

Najpogosteje prenavljamo bencinske servise takrat, ko so že močno dotrajani. Le redko iz drugačnih razlogov. Na Pobrežju v Mariboru je bil objekt star šele 7 let, a je bilo treba trgovino predelati, ker je bila premajhna za velik promet, ki se je sčasoma razvil. Obnovili so avtopralnico in dobili nov bar

Ekipa je prava, vsak je našel v njej svoje mesto

Jelka Kušar

Milan Jurič, Iztok Sušnik, Borut Gosnik, Jani Farazin, Marjan Špingler, Brane Vozar, Mirjana Zemljič, Sebastijan Šilec, Davorin Poženel

Saj so že dalj časa ugotavljali, da je trgovina premajhna, konec lanskega leta pa so jo tudi predelali. Dobili so večji prodajni prostor, skladišče ustreza, sanitarije so ločene in uvedli so dopeko. Gorivo so že prej veliko prodali, saj so bili v enoti vedno med prvimi tremi, za blago dodatne ponudbe so se kupci manj zanimali, ker je bilo natlačeno. Zdaj je vse pregledno, ureditev je boljša, prav tako tudi same police. Seveda je zelo pomembna tudi postrežba. In nad njo se stranke na Pobrežju ne pritožujejo. Sedem redno zaposlenih in dva študenta jim je vedno na voljo s svojim znanjem in izkušnjami. Pomembno je tudi to, da je nekdo stalno zunaj, pomaga neveščim natočiti gorivo, očisti vetrobransko steklo, zamenja brisalce, ali opozori na kakšno pomanjkljivost na vozilu. Vse to pač sodi v dobro postrežbo.

Dobra postrežba pa je največ vredna, saj pripelje nove stranke in ohranja stare. In da so zadovoljni z bencinskim servisom

Večja trgovina, lažja izbira

Pobrežje, so pokazale takrat, ko je bil zaprt in kar niso mogle dočakati, da bodo spet kupovale na njem.

Z novo pralno napravo se ponaša avtopralnica, ki je bila že prej dobro zasledena, čeprav je v okolici več konkurentov. Zdaj je v vrsti pred njo še več avtomobilov. Delno pripomore k temu študent, ki skrbi za čiščenje vozil in zelo resno opravlja svojo nalogo. Sicer pa poslovodja **Milan JURIČ** pravi, da je "celotna ekipa prava", da je z njo zelo zadovoljen, in da je "vsak našel v njej svoje mesto". Nekdo zna bolj uspešno prepričati stranke, drugi

V baru je včasih zelo živahno

pozorneje skrbi za zelenico... Pred nedavnim se je moški prodajni ekipi priključila dekle, ki so jo stranke takoj dobro sprejele, pa tudi fantje priznavajo, da se ženska roka povsod pozna. Svoje pa pripomore tudi druga ženska, snažilka, in je prav tako zaslužna za nagrade, ki jih bencinski servis dobiva takorekoč po tekočem traku. Na tekmovalstvu bencinskih servisov je skoraj vedno med prvimi tremi.

Ob bencinskem servisu stoji bar, ki ga ima v najemu Lidija Jurič, soproga poslovodje na bencinskem servisu, v njem pa sta zaposleni dve dekleti. Ker bar še ne obratuje dolgo, so najpogostejše stranke vozniki, ki čakajo na pranje avtomobila, in dopoldanska ekipa prodajalcev, ki pred odhodom domov skupaj popijejo kavo. Milan Jurič - kot svetovalec svoje žene - pa razmišlja, da bi v baru namestili infomat, na katerem bi gosti igrali športne stave. Predvsem mlajši upokoјenci se zanimajo za to in Jurič je prepričan, da bi s tako napravo pridobili precej strank.

Ob preureditvi bencinskega servisa je tudi avtopralnica dobila novo napravo

Sanacija odlagališča kislega gudrona v Pesniškem Dvoru

Večji del naloge je opravljen - II Matjaž Zaletel

Tehnološki program sanacije

Prava strokovna sanacija odlagališča se je začela, ko je Petrol iz Ljubljane prevzel vodenje in organizacijo projekta, ter vključil v sanacijo podjetje Hidroinženiring, ki je izdelalo potrebne analize, predhodna dela za sanacijo ter pripravilo program dokončne sanacije. Osnovni program je bil kasneje dopolnjen s popolnoma novo inovativno tehnološko rešitvijo sanacije oljnega sloja, dotlej še nepoznano v svetovnem merilu, ki ga je razvila ekipa Petrola in Hidroinženiringa (Zaletel, Slokar, Oblak), s katero smo ekološko in finančno bolj učinkovito izvedli sanacijo oljne emulzije. Po tako dopolnjenem prvotnem sanacijskem programu smo izvedli vsa dosedanja sanacijska dela in v skladu z njim bomo izvedli tudi vsa potrebna dela in aktivnosti za dokončanje sanacije. Prvotni odobreni program dokončne sanacije je bil razdeljen na tri etape:

1. Predhodna dela za sanacijo (razne raziskave, preiskave, meritve, analize, študije, idejni projekti, izbor tehnologije

sanacije, itd.).

2. Izdelava investicijske in tehnične dokumentacije, izpeljava upravnih postopkov in izvedba nujnih del za zavarovanje deponije v Pesniškem dvoru.

3. Operativna izvedba dokončne sanacije.

Glede na vsebino deponije, ki jo sestavlja trije sloji:

- oljna faza,
- vodna faza,
- muljna faza (gudron),

in glede na stanje deponije, ter kontaminiranost terena pod deponijo je bil kot najbolj primeren postopek za popolno sanacijo izbran in potrjen postopek solidifikacije gudrona, drugih zaoljenih odpadkov in močnejše kontaminirane zemljine z ekskavacijo (izkopom) vsebine deponije. Celoten postopek za operativno izvedbo dokončne sanacije je razdeljen v pet osnovnih faz, od katerih sta bili prvi dve že uspešno dokončani:

1. Odstranitev in čiščenje vodne faze pred izpustom v potok Gačnik.

2. Odstranitev zgornje plasti odpadne emulzije ter izdvajanje olja iz oljne faze, njegovo čiščenje in odvoz iz deponije.
3. Solidifikacija muljne faze (sloja) in močno kontaminirane zemljine.
4. Sanacija kontaminiranega terena.
5. Rekultivacija saniranega terena.

Celoten sklop del in aktivnosti po prvotno opredeljenem postopku sanacije odlagališča v Pesniškem dvoru (brez čiščenja in izločanja oljne plasti) je prikazan na skici številka 3: Shema postopkov sanacije odlagališča.

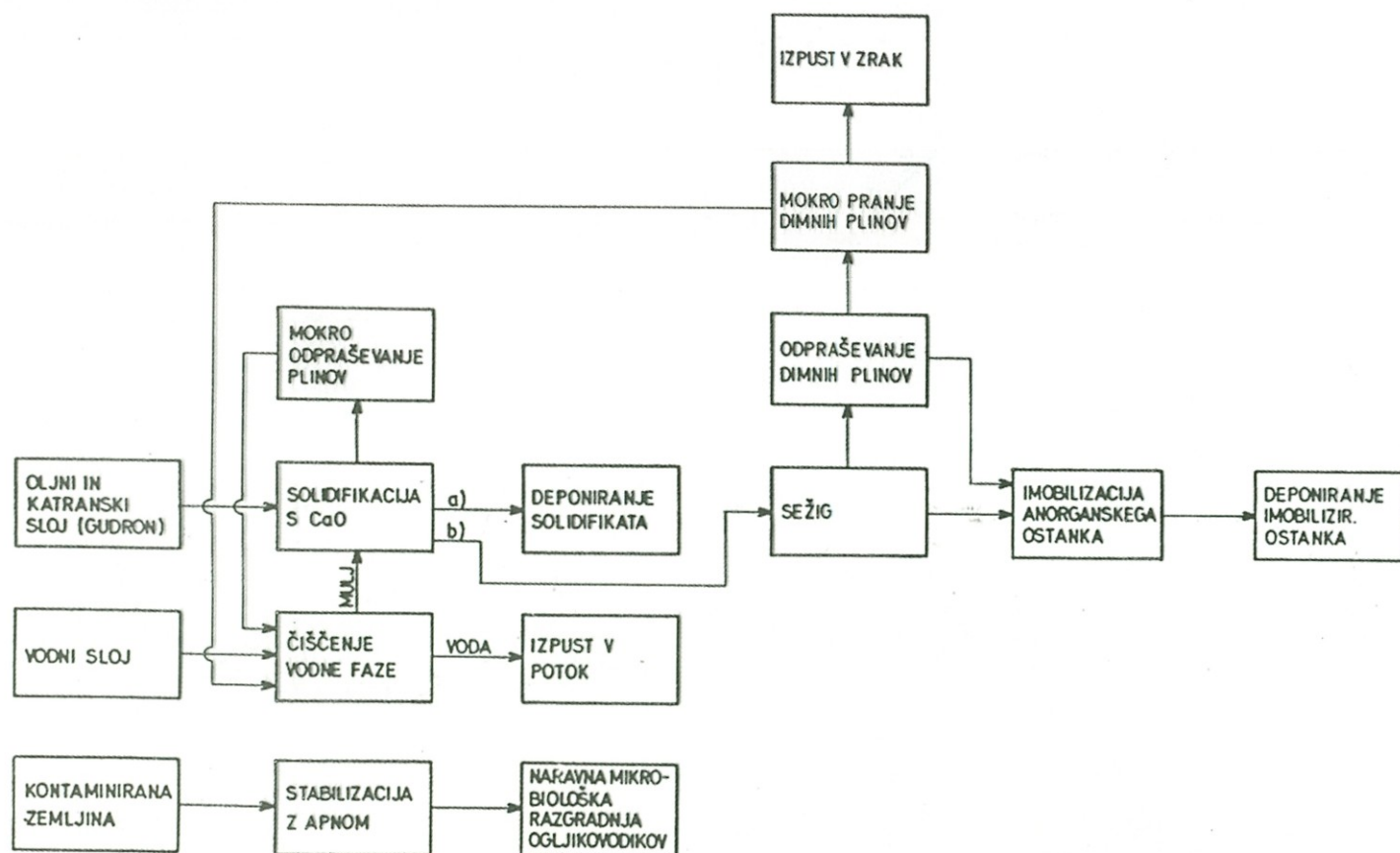
Rezultati sanacije

Doslej smo izvedli naslednja sanacijska dela in aktivnosti:

Čiščenje vodne faze

Da bi preprečili prelitje vsebine odlagališča prek nasipa, je bila v letu 1988 zgrajena čistilna naprava za izcedne vode iz deponije.

Za čiščenje vodne faze je bil izbran ustrezen fizikalno kemični postopek:

Skica št. 3: Shema postopkov sanacije odlagališča

Parameter	Maks. dov. konc.	Meritve – povpr. 2003
Temperatura	30°C	-
pH	6,5 – 9,0	9,1
Neraztopljene snovi	60 mg/l	7,90 mg/l
Strupenost za vodne bolhe	4	2,50
Kemijska potreba po kisiku	300 mg/l	145,90 mg/l
Biokemijska potreba po kisiku	30 mg/l	16,90 mg/l
Amonijev dušik	50 mg/l	2,13 mg/l
Arzen – As	0,1 mg/l	0,010 mg/l
Svinec – Pb	0,5 mg/l	< 0,025 mg/l
Celotni ogljikovodiki	10,0 mg/l	0,073 mg/l
Aromati – BTX	0,1 mg/l	0,025 mg/l

Tabela 2: Rezultati monitoringa čistilne naprave na iztoku

- separacija oljne in vodne faze ter sedimentirajočih delcev,
- koagulacija, flokulacija,
- nevtralizacija,
- sedimentacija,
- filtracija in adsorpcija na aktivnem oglju,

dehidracija sedimentiranega mulja.

V letu 2001 je bil postopek čiščenja vodne faze dopolnjen z odstranjevanjem strupenega plina žveplovodika iz odpadne vode, tako da očiščena voda spet ustreza predpisom za izpust očiščene vode iz čistilne naprave v potok Gačnik, še več, koncentracija nekaterih pomembnih organskih polutantov v očiščeni odpadni vodi je tudi do stokrat nižja od maksimalnih dovoljenih koncentracij za izpust v vodotoke.

Čistilna naprava učinkovito čisti izcedne vode iz deponije in vzdržuje celoten sistem v dinamičnem ravnovesju - kolikor podtalnice priteka v deponijo, toliko je čistilna naprava očisti pred izpustom v potok Gačnik. Letno čistilna naprava očisti okrog 2.000 m³ izcedne vode pred izpustom v naravo. Tudi odpadki, dobljeni pri čiščenju odpadne vode (mulj, pesek

iz peščenega filtra, odpadno aktivno oglje) se vračajo nazaj v odlagališče, tako da je odlagališče pod popolno kontrolo. Pred začetkom dokončne sanacije lahko pretirano hitro izčrpavanje izcedne vode povzroči razširitev podzemnih vstopnih kanalov za podtalnico, tako da bi lahko prišlo do situacije, da ne bi več mogli zadosti hitro predelovati vode, ki bi začela hitreje vdirati v deponijo.

Gradnja potrebne infrastrukture za izvedbo sanacije odlagališča

V okviru priprav na odstranjevanje odpadne emulzije je bila na lokaciji odlagališča postavljena infrastruktura, ki je bila potrebna za postavitev obrata za čiščenje in cepljenje odpadne emulzije: tehnološka armirano-betonska ploščad, varnostni zaščitni bazen, pred iztokom zaščitene manipulativne površine, obvoz za krožni promet, itd...

Pri projektiranju smo posebno pozornost namenili temu, da se postavi takšna infrastruktura, ki bo v nadaljnjih fazah sanacije ustrezala tudi vsem tehnološkim zahtevam nadaljnjih postopkov za dokončanje sanacije odlagališča, tako da noben strošek ni bil povzročen brez misli na zaključ-

ek sanacije.

Odstranitev odpadne emulzije ter izdvajanje in čiščenje olja

Odpadna emulzija je bila odstranjena z uporabo obstoječega splava s prigradjeno odgovarjajočo črpalko in predčiščenjem prek grobega filtra.

Izdvajanje in čiščenje olja je potekalo najprej z gravitacijskim grobim odstranjevanjem vode v dveh horizontalnih preddekanterjih, nato pa z vmešavanjem specialnega aditiva za izločanje olja iz emulzije ob istočasnem segrevanju zmesi. Ogreta zmes je bila vodena v dva vertikalna dekanterja, kjer je po določenem zadrževalnem času (48 ur - 2 tedna na koncu postopka) in ogrevanju na 90 - 98°C v pokončnih dekanterjih prišlo do čiščenja in ločevanja oljne in vodne faze emulzije. Dva metra debelo plast odpadne oljne emulzije smo izčrpali do takšne mere, da ni bilo več možno s črpanjem zajemati oljne emulzije; pri okrog 2 cm debelem sloju odpadne emulzije je pri črpanju nastal vrtnec, tako da smo s črpalko zajemali samo odpadno vodo z zelo malo emulzije.

Vodo smo odstranjevali prek obstoječe čistilne naprave in očiščeno spuščali v potok Gačnik, očiščeno olje pa smo skladiščili, analizirali in transportirali z ustreznimi avtocisternami za mazut do končnega porabnika s koncesijo za kurjenje odpadnega olja.

V letu 2001 smo izvedli še dokončno sanacijo ostankov sloja oljne emulzije s posebnim postopkom tračnega posnemalnika oljne emulzije in z uporabo plavajoče vodne zaves, ki je zbiral ostanke oljne emulzije in plavajočih odpadkov okrog mesta izločanja oziroma posnemalnika oljne emulzije.

V celoti smo iz deponije izčrpali, predelali in nepovratno odstranili iz odlagališča 6.000 m³ odpadne oljne emulzije, iz katere smo izločili 700 m³ sekundarnega energenta - srednjega kurilnega olja in ga prodali za sežig v ustrezno opremljenem termo-energetskem objektu.

Na ta način nam je uspelo popolnoma očistiti vodno površino, s čimer smo omogočili dostop zračnemu kisiku do odpadne vode. S spremenjenim biološkim okoljem so se ustavili anaerobni procesi razgradnje organske snovi v deponiji, tako da se je močno zmanjšalo izločanje strupenega plina žveplovodika, poleg tega pa se tudi vodni ptiči ne bodo več mogli ujeti v plast vodne emulzije na površini vode.

Očiščeno odpadno emulzijo odvažajo v sežigalnico

Največje na svetu je ustvarjanje

Njegova postava morda ni več tako zelo pokončna kakor nekoč in korak je nekoliko počasnejši. Drugega se ni nič spremenilo. Beseda je jasna, spomin zavidanja vreden, prijazni humor ga niti zdaleč zapustil in razgovor z njim je pravi užitek: Jože ROŽMAN, legendarni direktor Petrola, ki je v začetku letošnjega januarja praznoval 85. rojstni dan.

Vprašanja so bila pripravljena, vendar nepotrebna, kajti sogovornik je sam začel pripovedovati.

Največje, kar je na svetu, je ustvarjanje. To ljudje ugotovijo, ko pridejo v leta.

Kdaj ste to vi ugotovili?

Ja, dokaj zgodaj. Mi smo generacija, ki je hitro veliko doživela. Današnja generacija potrebuje 10 let za tisto, kar smo mi doživeli v letu dni. Ko sem imel 26 let, sem bil zrel mož. Preživel sem že vse. Bil sem obsojen na smrt, preživel partizanstvo, in bil direktor. Danes pri 26 letih fant dokonča fakulteto, pa mu mama za zajtrk skuha mleko. Kaj smo mi imeli za seboj pri 26, že pri 20 letih!

Zato se pa tudi niste hitro postarali.

Vaša zrela, ustvarjalna doba je bila daljša kakor pri današnji mladini.

To je res. Generacija, ki je šla skozi vojno, je ogromno doživela. S 26 leti sem prišel v Petrol in bil sem povsem odrasel in preskušen. Preživel sem različne faze življenja, umazane in lepe.

Kako je partizanščina vplivala na vas?

V partizanih je bilo težko, neprestan boj za preživetje. Vojna je bila kruta. Slovenski narod, ki je bil obsojen na iztrebljenje, je doživljal najhujše čase v svoji zgodovini. Sam sem bil v borbenih enotah od začetka pa vse do konca vojne. Bilo je hudo za nas, borce, pa tudi za vse druge ljudi. Moram pa dodati, da je bilo tudi lepo, tako da imam tudi veliko prav lepih spominov na tiste čase. V partizane smo šli mladi fantje, vrnilo smo se zreli moške.

Leta 1944 ste na Triglavu obesili slovensko zastavo.

Pohod na Triglav konec meseca oktobra za prave planince ni bila prav strokovna odločitev. Ko je snežna odeja debela cel meter, se ne hodi v planine, pravijo prekaljeni planinci. Pa kaj! Za partizane to ne velja.

Sam nisem do takrat nikdar hodil v hribe. Nekega dne pa me je poklical komisar odreda in rekel, da bom peljal patroljo na Triglav, kjer bomo z Aljaževga stolpa odstranili nemško zastavo, na njeno mesto pa obesili slovensko, ki jo bodo prinesla dekleta. Na vrhu je bilo pol metra snega, tako da je bila hoja dokaj neprijetna. A zmogli smo jo partizani, pa tudi dekleta, ki so sešila tako veliko zastavo, da smo jo videli še iz doline, kako je plapolala v vetru.

Naj dodam še to, da smo v Aljaževem stolpu našli knjigo, v katero so se vpisovali obiskovalci. In zadnji, ki so se podpisali, so bili Nemci, 40 nemških policajev. Na vrhu Triglava so bili komaj dan pred nami. Predstavljajte si, kaj bi bilo, če bi se bili sre-

čali! V Petrolu bi imeli drugega direktorja! V knjigo pa smo se vpisali tudi mi - junaško, prvič v partizanih s pravimi imeni.

Kako ste pa začeli delati v Petrolu? Kdo vas je poslal tja?

V Petrol me ni nihče poslal. Nekega dne sem slučajno srečal prijatelja, ki je bil zaposlen v tedanjem Jugopetrolu, in me je povabil, naj tudi jaz pridem tja, "da bova skupaj prodajala petrolej". To gorivo je bilo takrat med najvažnejšimi naftnimi derivati.

Po demobilizaciji me je ministrstvo za trgovino poslalo za upravnika hotela Erika v Kranjsko Goro. Ker pa sem se prav v tistem času pripravljaj na maturo v gimnaziji, iz Kranjske Gore pa bi bilo to nemogoče, mi je prišla ponudba za službo v Ljubljani kot odrešitev. Tako sem se nekega ponedeljka zjutraj brez pravega upanja, da me bodo sprejeli, javil pri direktorju Jugopetrola, kakor mi je naročil prijatelj.

"Vse vem o tebi, Davo (to je bil moj prijatelj) mi je vse povedal. Kar tukaj boš ostal in delal kot prodajni referent," mi je rekel. Določil mi je pisalno mizo in dodelil sodelavko. Kaj in kako naj bi delal kot prodajni referent, mi ni razlagal. "Se boš že znašel," je dodal.

Pa sem se kar hitro znašel. Kmalu sem postal šef prodajnega oddelka, pa inšpektor, nato sekretar podjetja in končno direktor. Kot direktor Jugopetrola, pozneje Petrola, sem nato delal polnih 30 let. Še kot šef prodajnega oddelka sem organiziral prodajno mrežo po vsej Sloveniji in jo oblikoval po enotah v obliki, kakršna se je ohranila vse do danes.

Kako pa je iz Jugopetrola postal Petrol?

Po reorganizaciji zveznega podjetja smo se iz podružnice Jugopetrola iz Beograda aprila 1947 preoblikovali v samostojno republiško podjetje z imenom Jugopetrol Ljubljana. Pozneje smo se registrirali tudi za zunanjo trgovino. Ker pa so tudi ostala na novo organizirana podjetja obdržala ime Jugopetrol, je prihajalo predvsem v tujini do neprijetnih zamenjav. Poleg tega smo hoteli tudi na zunaj pokazati, da smo samostojno podjetje in smo izbrali novo ime Petrol.

Kako je bilo takrat, ko ste se odločili, da boste v Serminu gradili inštalacijo?

V vrhu Jugoslavije je bilo odločeno, da bo Ina obvladovala naftno gospodarstvo na celotnem jugoslovanskem območju. Da bi to uresničila, je poskušala izločiti vse druge organizacije, ki so se ukvarjale z nafto.

V Petrolu smo videli edino rešitev v tem, da poiščemo druge dobavitelje in si s tem zagotovimo obstoj podjetja. Najprej smo se dogovorili za sodelovanje z italijansko rafinerijo v Trstu. To so nam kar hitro

preprečili z nekaj novimi odredbami, ki so nam onemogočile sodelovanje s tujino. Potem smo organizirali dobavo prek nekaj manjših inštalacij v Dalmaciji. Toda hrvaške oblasti so jim pri priči prepovedale sodelovati z nami. Mi pa se nismo dali in poiskali možnost za dobavo naftnih derivatov prek inštalacije v Solunu v Grčiji. A tudi to možnost je Ina preprečila in sicer tako, da je enostavno kupila ali vzela v najem vse te naftne inštalacije. Za osvoboditev od Ine nam je na koncu ostala ena sama pot - da zgradimo lastno inštalacijo ob slovenskem morju, kjer bi mogli pristajati tankerji z nafto, torej v Kopru.

Dobiti finančna sredstva in zgraditi inštalacijo pa je bilo v tistem času za Petrol zelo težko. Posebne pomoči od oblasti ni bilo. Toda vodstvo podjetja je imelo veliko podporo v kolektivu. Ko so zaposleni spoznali, da lahko zagotovimo obstoj Petrola samo tako, da najdemo lastno nabavo nafte iz tujine, so se strinjali z mojim predlogom, da za gradnjo uporabimo tudi nekaj sredstev, ki so bila namenjena za plače. To je bilo v Sloveniji nekaj edinstvenega in najbrž se ne bo nikdar ponovilo.

Ko je bila inštalacija v Kopru zgrajena, je bil nanjo ponosen ves kolektiv in priznam, da je bil to res velik podvig. Obenem pa tudi zmaga za Petrol, ki si je tako zagotovil obstanek.

Toda ko sem pozneje slišal, da so to inštalacijo, edino možnost za samostojno nabavo naftnih derivatov, odtujili od Petrola, tega nisem mogel niti verjeti niti razumeti. In še danes ne razumem.

Vaši nekdanji sodelavci vas imajo v najlepšem spominu zaradi odnosa do ljudi. V čem je bila vaša skrivnost?

S sodelavci sem se vedno dobro razumel. Držal sem se pravila, da je vsakdo osebnost zase ne glede na njegov položaj v družbi, in tako ga je treba tudi videti in sprejemati. Odnos do drugih ljudi mora biti dostojen, človeški, če hočeš, da ti ga bodo vračali. Mislim, da mi je to načelo veliko pripomoglo pri vodenju ljudi.

Če moji nekdanji sodelavci še vedno tako sodijo o meni, kakor pravite, sem tega zelo vesel in mi je v veliko zadoščenje in zadovoljstvo.

(Potrditev je gospod Rožman doživel na 50-letnici Petrola, ko ga je občinstvo več minut pozdravljalo s ploskanjem in vzkliki.)

Ali se tak odnos pozna pri delu?

Pozna se. Če so ljudje pri delu zadovoljni, neprimerno bolje delajo. Bolje in bolj učinkovito, če svojega nadrejenega ne spoštujejo samo kot šefa, ampak tudi kot človeka. S tem imam mnogo izkušenj. Zadovoljen delavec je najboljši delavec.

Danes pogosto govorimo o strategiji in viziji. Kako ste delali v vašem času?

Petrol je bil dobro organizirano podjetje. Večkrat smo dobivali priznanja predvsem od sorodnih podjetij iz Jugoslavije in pogosto so nas tudi posnemali. Vsi zaposleni smo se v podjetju dobro počutili

in si z vso vnemo prizadevali, da bi Petrol dobro uspeval. Velika večina je sprejela idejo, da je to naše podjetje. Na delo nismo prihajali samo zaradi plače. Podjetje je postalo naš drugi dom.

Že zgodaj so nas poznali tudi v drugih državah. Nekje leta 1970 je bilo v Evropi organizirano tekmovanje za najboljšo postrežbo na bencinskih servisih, ki so se ga udeležile Švedska, Danska, Norveška, Nemčija, Francija in - Slovenija. Predsednik komisije je bil rezervni oficir švedske vojske. Torej je vse poteklo zelo natančno. Petrol pa je dosegel prvo mesto. Sicer smo tekmovali tudi v Jugoslaviji in Petrol je tudi tukaj vedno zmagal.

Kako ste pa shajali z organi samoupravljanja, z delavskimi sveti?

Mnogi direktorji, posebno iz drugih republik, so mi pogosto pripovedovali, da imajo z organi samoupravljanja velike težave, da povzročajo anarhijo, da jih ne poslušajo, ne upoštevajo njihovih predlogov, skratka, da niso koristni in da motijo dobro vodenje podjetij.

Sam imam povsem drugačne izkušnje. Menim, da so organi samoupravljanja opravljali svojo vlogo zelo funkcionalno, odgovorno ter za ljudi iz podjetja koristno.

Niti enkrat v vsem času svojega direktorskega dela nisem prišel v spor z njimi, prav nasprotno, vedno so bili v veliko pomoč pri vodenju Petrola.

Govorili so, da ste morali oditi zato, ker niste več hoteli dajati goriva Jatu, ki vam je preveč dolgoval, pa je nekega dne Anton Vratuša ostal doma, ker ni mogel odpotovati v Beograd.

O tem, da se Jatu ustavi dobava blaga, ker že dalj kot leto dni ni plačal računov za prevzeto gorivo, neposredno nisem odločal jaz. Takrat, ko so ustavili dobavo, pa niti nisem bil doma, pač pa na službenem potovanju. O tem so odločali v komercialnem oddelku. Vendar ne samo o Jatu, ampak o velikem številu gospodarskih organizacij, ki niso poravnale računov za dobavljeno blago. Tistim, ki dalj časa niso plačali, so ustavili dobavo. Tako smo ravnali leta in nikomur ni prišlo na misel, da bi bilo potrebno kaznovati direktorja Petrola, ker neko podjetje, ki je slučajno Petrolov kupec, ne more plačati svojih dolgov. Tokrat so pa to "modro" odločitev zmogli.

Po mojem mnenju je bila odločitev, da me kaznujejo, povsem brez smisla in ni nikomur koristila. Mor-da jo je nekdo izbral, da bi se izživiljal.

Tako so zadevo ocenjevali tudi skoraj vsi zaposleni ter od mene pričakovali, da ne bom ubogal in odstopil kot direktor. Obenem so me poskušali na vse načine zaščititi. Bili so enotni, da se s članom njihovega podjetja ne more tako ravnati in so to tudi jasno izpričali.

Ob vseh neveselostih, ki sem jih doživljal, sem se počutil tudi zelo počaščenega, bil sem ponosen - in sem še danes - da sem bil tako dolga leta vodja tega kolektiva.

Ljudje so se obnašali veličastno in nikdar nisem

Na vrhu Triglava so sredi vojne vihre obesili slovensko zastavo

slišal, da bi se kje tako močno zavzeli za svojega predpostavljenega.

Kakšni so bili pa na splošno odnosi z oblastjo?

Za tekoče delo podjetja se v glavnem niso zanimali. Po drugi strani smo imeli z nekaterimi posamezniki slabe izkušnje. K nam so prihajale posamezne skupine s predlogi oziroma zahtevami, ki niso bile samo nesmotrne za Petrol, ampak celo škodljive za celotno oskrbo z nafto in plinom v Sloveniji. V republiki je bilo več skupin ljudi, ki so si po svoje predstavljali, kako naj se Slovenija oskrbuje z nafto in plinom. Te skupine, ki so jih vodili vplivni ljudje, so imele vsaka svoje interese in so se pogosto izgovarjale, da prihajajo od oblasti. Jaz pa sem imel z njimi velike težave. Toda v glavnem jih nismo ubogali. Kazen, da me zaradi Jata odstavijo, se jim je zdela kar primerna.

Ko sem prišla v Petrol, sem najprej slišala, da so ljudje sami hoteli dati odpoved, če boste vi odšli.

Kakor sem že povedal, smo se zaposleni v Petrolu zelo dobro razumeli. V kolektivu ni nikdar prihajalo do resnih sporov, a tudi sam sem skrbel, da je bilo tako. Bili so drugi časi. Zaposleni smo se veliko več družili kot danes. Skupaj smo živeli, skupaj smo hodili na izlete, skupaj na dopust v Crikvenico. Bili smo tudi vsi dolgo časa zaposleni v Petrolu. Lahko rečem, da sem poznal vsakega zaposlenega, pa tudi njegovo družino, otroke. Ko sem moral oditi, so ljudje to občutili, kakor da je prizadet eden od njih.

Kako ste si uredili čas potem, ko ste ostali doma? Ali vam je šah lahko zapolnil proste ure?

Ne. Zelo slabo sem se počutil. Življenje je delo, ustvarjanje. Če pa ne ustvarjate, je vse bolj prazno.

In kako ste se pa počutili, ko ste po dolgih letih spet stopili v Petrol? Mislim, da vas je prepričal direktor Premk.

Premk mi je bil zelo všeč. V njem sem videl nadaljevanje svojega dela, vodenja, pri odločitvah se je obnašal podobno, kakor bi se jaz sam. Z njim sem se zelo rad pogovarjal in težko mi je bilo, ko je umrl.

Na kaj se zdaj najpogosteje spomnite?

Najpogosteje se spominim mladih dni, tja do dvanajstega leta.

Pravzaprav je bila vaša mladost težka. Rojeni ste bili tik po prvi svetovni vojni in pred veliko gospodarsko krizo.

Rojen sem bil v veliki, tipični kmečki slovenski družini. Bilo nas je veliko, otroci, starši, stari starši in še drugi. Življenje se je odvijalo po ustaljenem ritmu, po nači-

nu, podedovanem iz roda v rod. Vsi smo bili že v prvih letih življenja vključeni v delo, ki ga na kmetiji nikoli ne zmanjka. Glavni je bil vedno oče, vsi ostali po vrstnem redu - daleč zadaj otroci.

Direktor je spregovoril ob 25. rojstnem dnevu Petrola

Leta po prvi svetovni vojni, posebno tista, ko je vladala svetovna kriza, so bila predvsem za kmečka gospodarstva porazna. Otroci smo takrat doraščali in poslali so nas v šolo zunaj domačega kraja. Eden je šel v Maribor, drugi v Ljubljano, tretji v Zagreb in tako dalje, a za to so bili potrebni ogromni denarji. Toda naši starši so vse nekako zmogli.

Na kmetih se je takrat živelo skromno, česar si danes ne moremo več predstavljati. Manjši kmet je kupil pravo obleko samo enkrat v življenju - ko se je oženil, potem jo je nosil zelo poredko, samo ob večjih praznikih, in vanjo so ga oblekli, ko je umrl. Če gledam z današnjega stališča, je bilo življenje materialno dokaj revno, sicer pa zelo pestro. Ljudje so praznovali cerkvene praznike, predvsem pa tudi trgatve, košnjo, žetev, setev, kolone in še kaj. Organizirali so tradicionalne prireditve in ob tem veliko peli narodne pesmi.

Odnosi med ljudmi so bili neprimerno bolj humani kot danes, bolj prisrčni. Ljudje so bili pripravljeni drug drugemu pomagati, kadar je le bilo potrebno. Današnja družba se v tem ne more primerjati - tekmovanje za večji in večji standard je človeka v dobri meri pokvarilo. Prepričan sem, da so bili ljudje v tem času kljub neprimerno nižjemu materialnemu standardu bolj zadovoljni in srečni.

Podoživljate vse to kot lep spomin ali kot težke dni?

Kot lep spomin. Prepričan sem, da ne bi danes naredil nobene reči drugače kot sem jo. Tudi velike odločitve ne bi bile drugačne. Zato se počutim zadovoljno.

Kolektiv Jugopetrola jeseni leta 1946 (v zadnji vrsti prodajni referent Jože Rožman)

Lani novembra smo objavili zapis o kyotskem protokolu, pri čemer smo največ prostora namenili ruski odločitvi o sodelovanju. Zdaj je protokol končno začel veljati.

S skupnimi močmi proti emisijam toplogrednih plinov Sposojeno

Veliko so govorili in pisali ter dolgo čakali. O kyotskem protokolu so se začeli pogajati pred 14 leti, sedem let pozneje so ga sprejeli, toda veljati začne šele letos 16. februarja, 60 dni po tem, ko je ruski predsednik Vladimir Putin podpisal zakon o ratifikaciji.

Ratificirati ga je moralo najmanj 55 držav, med njimi tudi ZDA, ki so odgovorne za približno četrtnino vseh izpustov toplogrednih plinov, ali Rusija, ki je leta 1990 prispevala 17 odstotkov vseh izpustov na svetu. ZDA so protokol podpisale, vendar so leta 2001 odstopile od podpisa, zato je bilo treba pridobiti Rusijo, kar je uspelo šele lani. Toda Moskva še ni jasno opredelila svojega sodelovanja po letu 2012. Duma je namreč potrdila protokol s pridržkom, da bo Rusija sodelovala samo v prvi fazi, torej med leti 2008 in 2012. Nato bo preučila, ali je protokol v skladu z ruskimi interesi, sicer bo zamrznila svoje obveznosti, ki izhajajo iz njega.

Velika obveza

Decembra leta 1997 je bil v japonskem Kyotu sprejet protokol, ki industrializirane države obvezuje, da v letih 2008 do 2012 skupaj zmanjšajo emisije toplogrednih plinov najmanj za 5,5 odstotka glede na izhodiščno leto (za razvite države je to leto 1990, države v tranziciji so si ga izbrale po lastni želji in Slovenija se je odločila za leto 1986).

Kyotski protokol določa, za koliko morajo posamezne države zmanjšati oziroma omejiti emisije toplogrednih plinov in navaja pline, za katere veljajo omejitve: ogljikov dioksid, dušikov oksid, fluorirani ogljikovodiki, perfluorirani ogljikovodiki in žveplov heksafluorid.

Pomemben del protokola so tudi kyotski mehanizmi, ki naj bi pomagali industrializiranim državam izpolniti obveznosti ob čim manjših stroških. skupna izvajanja, mehanizem čistega razvoja ter trgovanje z emisijami.

Človeštvo se pričenja zavedati

Kyotski protokol je rezultat mednarodnih prizadevanj za okolje, ki jih je sprožila vse večja zavest o nevarnem vplivu podnebnih sprememb na življenje na Zemlji.

Uresničevati so se začela junija leta 1992 na svetovnem vrhu v brazilskem Riu, kjer so sprejeli tri okoljske konvencije: o spremembi podnebja, o biološki raznovrstnosti in o širjenju puščav, ki jih je podpisalo 154 držav, med njimi tudi Slovenija.

S konvencijo o spremembi podnebja naj bi ustalili koncentracijo toplogrednih plinov v ozračju na ravni, ki bo preprečila nevarno poseganje v podnebni sistem. To raven naj bi podpisnice konvencije dosegle v takem časovnem obdobju, da bi se ekosistemi lahko naravno prilagodili spremembam podnebja in njihova prilagoditev ne bi ogrozila pridobivanja hrane, ampak omogočila trajnostni gospodarski razvoj.

Človeštvo z emisijami toplogrednih plinov predvsem zaradi fosilnih goriv vpliva na absorpcijo sončne energije v zemeljskem ozračju in na uhajanje te energije iz njega, s čimer tvega spremembo globalnega podnebja. Med pričakovanimi posledicami so predvsem porast povprečne temperature na zemeljskem površju, dvig morske gladine in sprememba vremenskih vzorcev.

Konvencija pogodbenim državam nalaga, da pripravljajo nacionalna poročila, v katerih objavljajo svoje antropogene emisije in ponore toplogrednih plinov, ter ukrepe za zmanjšanje emisij. Poleg tega je predvideno, naj bi razvite države vrnille svoje emisije toplogrednih plinov v letu 2000 na raven iz leta 1990, vendar jih to pravno ni zavezovalo.

Trgovanje z emisijami toplogrednih plinov je steklo

21 članic EU je 1. januarja letos začelo trgovati z emisijami toplogrednih plinov, natančneje, z emisijami ogljikovega dioksida. Tako se je začel uresničevati eden od treh mehanizmov kyotskega protokola. Sistem trgovanja je ključni instrument EU v boju proti podnebnim spremembam, s katerim želijo članice omejiti in zmanjšati količino emisij ter se tako približati ciljem kyotskega protokola.

Komisija EU je 22. decembra lani odobrila še zadnjih pet nacionalnih načrtov za alokacijo kvot emisij toplogrednih plinov, ki so jih predložili Litva, Španija, Malta,

Ciper in Madžarska, tako da je potrjenih 21 nacionalnih načrtov.

Nacionalni alokacijski načrt določa skupno količino misij ogljikovega dioksida, ki ga bo posamezna država dodelila svojim podjetjem. To kvoto, izraženo z nekakšnimi dovolilnicami, lahko težka industrija, na primer tovarne cementa, papirnice, jeklarne, porabijo same, ob presežku pa se lahko odločijo za prodajo, pa tudi za nakup, če nimajo dovolj dovolilnic.

Štiri članice EU, Poljska, Italija, Češka in Grčija, od 1. januarja niso vključene v sistem trgovanja z emisijami, ker alokacijski načrti prvih treh niso ustrezali merilom, na podlagi katerih je komisija ocenjevala načrte, Grčija pa ga sploh ni predložila. Načrt Slovenije za alokacijo kvot emisij toplogrednih plinov je komisija EU potrdila v začetku julija 2004. Načrt nam bo v letih 2005 do 2007 omogočal trgovanje z emisijami ter olajšal doseganje ciljev iz kyotskega protokola. Alokacijski načrt Slovenije zajema 98 podjetij težke industrije, katerih skupna kvota emisij znaša 26,3 milijona ton ogljikovega dioksida.

Zadnji sveženj zakonodaje, ki od 1. januarja omogoča trgovanje z emisijami toplogrednih plinov med članicami EU, je komisija EU sprejela konec decembra. Sprejeta zakonodaja je okvir za vzpostavitev elektronskega registrskega sistema, ki bo omogočal spremljanje dovoljenja za trgovanje z emisijami, ko bodo menjavale lastnike. Register bo deloval podobno kot bančni računi za nakazovanje denarja. Okrog 12 tisoč podjetij bo lahko spremljalo razpoložljive kvote za trgovanje.

Tudi ZDA?

Zadnji krog mednarodnih razgovorov o podnebjju oziroma deseta konferenca Združenih narodov o klimatskih spremembah se je lani decembra v Buenos Airesu končala s kompromisom med ZDA in Evropsko unijo glede prizadevanj proti globalnemu segrevanju Zemlje tudi po letu 2012, ko bo zaključena prva faza uresničevanja kyotskega protokola o zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov.

V tem okviru so se ZDA in Evropska unija dogovorile za sestanek na neformalni ravni, ki naj bi bil letos maja.

Če so napovedi pravilne, se bo moč Opeca kmalu povečala. Povsem nejasne pa ostajajo zaloge v posameznih državah proizvajalkah, ter s tem tudi v svetu

Tržna moč držav ob Perzijskem zalivu se bo hitro povečevala

Mednarodna agencija za energijo (IEA) se je v mesečni izdaji "World Energy Outlook 2004" ustavila ob pospešeni koncentraciji ponudbe. Ob vprašanju, kdaj bo dosežen "Peak", kdaj bi torej po višku, ki ga je dosegla oskrba, moglo iti samo še "navzdol", postaja dejstvo, da bodo zaloge v državah OECD kmalu izčrpane, posebej jasno. V primerjavi z državami ob Perzijskem zalivu, ki imajo bogate zaloge ogljikovodikov, so videti Rusija in sate-litske države nekdanje Sovjetske zveze pravi palčki (kljub zalogam v Kaspijskem morju in ob morda še neznanih zalogah v Sibiriji). V poznih 90-ih letih in ob preho-du v novo stoletje so trenutno, ko bodo članice Opeca prevzele krmilo naftnega trga, zaradi velikih novih odkritij nekako odrivali, zdaj pa je videti, da se dnevi resnične nadvlade Opeca naglo približujejo. "Swing-Producer" naj bi v razmeroma kratkem času dejansko prevzel vlogo, ki jo je doslej imel samo v kratkih trenutkih, ko je primanjkovalo blaga.

IEA je izračunala, da bo povprečna poraba rasla za 1,6 odstotka na leto, kar pomeni, da bi leta 2030 v svetu potrebovali 121,3 milijona sodov na dan (leta 2010 naj bi znašala 90,4 in leta 2020 106,7 milijona sodov). Na osnovi sedanjih projekcij naj bi članice Opeca prispevale 53 odstotkov teh količin (zdaj dosegajo 37 odstotkov). Če bi prelistali starejše izdaje "Outlooka", bi opazili, da so predvsem v poznih 90-ih predvidevali višjo rast potreb, kakor je bila dejanska. V "Outlooku 2001" je bilo navedeno, da bo leta 2010 povpraševanje po surovi nafti doseglo 95,8 milijona sodov na dan (torej 5,4 milijona sodov več, kakor je znašala dejanska količina), za leto 2020 so predvideli celo 114,7 milijona sodov dnevno (celo 8,3 milijona sodov več kakor znaša sedanja ocena). V izdaji iz leta 1994 so se omejili na leto 2010 in predvideli 93,9 milijona sodov dnevne porabe.

Poraba na Kitajskem

Posebni problemi se pojavijo pri oceni prihodnje porabe predvsem tedaj, ko se predvideni trend povsem poruši. Pred nekaj leti ni nihče pomislil, da bi se rast kitajskega gospodarstva mogla tako zelo

dvigniti. Leta 2001 so v "Outlooku" zapisali, da bodo leta 2010 na Kitajskem potrebovali 7,6 milijona sodov na dan, "Outlook 2004" govori o 7,9 milijona sodov. Obratno izhaja nova študija ameriške investicijske banke Merrill Lynch iz občutno večje dinamike in predvideva, da bodo leta 2010 na Kitajskem potrebovali 10 do 11 milijonov sodov na dan. Pri napovedi kitajske porabe nafte v letu 2020 so v "Outlooku" leta 2001 izhajali iz 11 milijonov sodov dnevno, letos pričakujejo, da bo poraba dosegla samo 10,6 milijona sodov. V primerjavi s predvidevanji Merrilla Lyncha je količina vidno podcenjena, tudi če bi Kitajcem uspelo zmanjšati odvisnost gospodarske rasti od porabe nafte.

Povečana rast na Kitajskem nakazuje, da se bo poraba nafte preselila od industrijskih držav k deželam na robu, predvsem na Daljnem vzhodu. Medtem ko naj bi v članicah EU do leta 2030 povprečno porabo nafte povečali samo za 0,5 odstotka na 15,6 milijona sodov dnevno, naj bi bila rast ameriške porabe (ZDA in Kanada) dvakrat tolikšna, torej za cel odstotek višja in znašala 27,6 milijona sodov na dan. V Rusiji naj bi porabili za 1,6 odstotka več, torej 4,2 milijona sodov, v Latinski Ameriki za 2,3 odstotka (8,4 milijona sodov), v Indiji in Indoneziji za 2,9 odstotka, na Kitajskem za 3,4 odstotka (13,3 milijona sodov). Tako krepko naj bi poraba rasla samo še v Afriki, kjer naj bi dosegla 6,1 milijona sodov na dan. Po mnenju IEA pa naj bi v skupni količini povpraševanje po surovi nafti kumulativno poraslo samo za 34 odstotkov, kar je za četrtno počasneje kot v obdobju 1973 do 2002 (46 odstotkov).

Od kod naj bi do leta 2030 dobili dodatno surovo nafto

Petino dodatnih količin, ki bodo znašale 44,3 milijona sodov na dan, naj bi dobili od nekonvencionalnih nosilcev energije. Nekaj več kot preostali del bo odpadlo na članice Opeca. Ponudba proizvajalk zunaj Opeca se bo zmanjšala za 1,9 milijona sodov. Tržni delež Opeca bi tako med leti 2002 in 2030 poskočil s 36,6 na 53,4 odstotka. Ponudba Opecovih članic iz Perzijskega zaliva se bo povečala za

32,8 milijona na 51,8 milijona sodov, ponudba ostalih članic (Indonezije, Alžirije, Libije, Nigerije, Venezuele) bo porasla samo za 3,8 milijona na 13 milijonov sodov dnevno. Ponudba ne-Opecovih članic iz vzhodne Evrope (Rusija in ostale države nekdanje Sovjetske zveze, razen baltskih) se bo povečala za 6,4 na 15,9 milijona sodov, medtem ko bo pri državah OECD padla za 8,4 na 12,7 milijona sodov na dan. Ponudba držav v razvoju bo do leta 2010 porasla s 14,6 na 16,6 milijona sodov, potem pa do leta 2030 padla na 14,8 milijona sodov, kar odgovarja približno sedanjim količinam.

Ocene zalog še vedno niso natančne

"World Energy Outlook 2004" se ukvarja tudi z resnostjo podatkov o dokazanih zalogah. Zaradi spektakularnega dogajanja v Shellu se je javnost osredotočila predvsem na naftne družbe (poleg Shellu so morala tudi mnoga severnoameriška neodvisna podjetja svoje dosedanje številke občutno znižati, na primer Forest Oil, Vintage Petroleum, Western Gas Resources, prizadete pa so bile tudi ne-koliko večje družbe - ameriški El Paso ter kanadski Nexen in Husky Energy). Razprave o višini dokazanih zalog nafte in plina so sprožile večkratne revizije v Shellu, vendar imajo tudi drugi koncerni "trupla v kleti". IEA opozarja predvsem na vidno različne ocene koncernov, ki delujejo na istem območju, dajejo pa povsem različne napovedi. Primer je plinsko polje Ormen Lange v Severnem morju, kjer je BP prišel pod revizijski pritisk.

Ponekod ocenjujejo "na pamet"

IEA pa opozarja tudi na to, da ocene zalog v nekaterih proizvajalkah nafte sprožajo mnoga vprašanja. Tako na primer ugotavlja, da Kuvajt, kot četrta država na svetu po količinah naftnih zalog, že vse od leta 1991 izkazuje enake količine - 94 milijard sodov, čeprav je od takrat načrpal 8 milijard sodov in v celotnem obdobju ni odkril posebnih novih zalog. Angola vse od leta 1994 navaja, da njene zaloge znašajo 5,4 milijarde sodov, čeprav je bilo pozneje dokazano, da se

v globokem morju ob njeni obali nahajajo velike količine. V Alžiriji pa kljub stalnim eksploracijam in raziskavam že od leta 1990 poročajo, da imajo 9,2 milijarde sodov zalog. Spoznanje, da v nekaterih državah "na pamet" ocenjujejo zaloge,

nam pomaga razumeti dejstvo, da so ocene o svetovnih zalogah zelo različne. Najbolj previden je "World Oil", ki pravi, da znašajo 1051 milijard sodov (vse številke veljajo za konec leta 2003 - če ni posebej drugače navedeno). BP govori o 1148

milijardah, IHS in "Oil and Gas Journal" o 1266 milijardah sodov. Morda razlika glede razpoložljivih količin ni posebno velika, toda po konservativnih ocenah bodo zaloge zadoščale za 36, po optimističnih za 44 let.

Petrol ponuja svojim zaposlenim precej možnosti za preživljanje počitnic in dopusta. Bivalne kapacitete ima v krajih, kjer lahko zaposleni bolj ali manj aktivno preživljajo svoje proste dni

Počitnice, počitnice, počitnice... Andreja Zidarič

V letu, ki je nedavno minilo, jih na koledarju ni bilo prav dosti. Skoraj vsi prazniki so bili "nastavljeni" na sobote ali nedelje, tako da je bilo priložnosti za krajše oddihe tu in tam manj kot ponavadi. Tudi konec leta je bilo tako. Ker pa je to vseeno poseben čas, čas veselega pričakovanja s pridihom praznične razposajenosti, se je na razpis letovanja v Petrolovih počitniških enotah v zimski sezoni kljub vsemu prijavilo več prosilcev, kot so jim lahko ustregli. Nekatere med njimi sem povprašala "kam", "koliko časa", "zakaj" in še kaj...

Ciril Smrkolj, Tehnologija d.o.o.

"V **Bohinjski Bistrici** sem bil nazadnje pred petnajstimi leti. Tudi tokrat je bilo lepo, v Petrolovem apartmaju smo preživel 4 dni, tudi silvestrski večer. Drugače pa počitnikujemo na skoraj vseh lokacijah - v Moravcih, Barbarigi, Maredi... Čeprav so izkušnje vedno pozitivne, se mi zdi, da se stanje enot na Hrvaškem slabša in da bi bilo treba v opremo počitniških stanovanj vložiti nekaj več sredstev."

Mojca Potočnik, OEV Ljubljana-Kranj

"Tokrat smo se odločili za **Roglo**. Tako, malo za spremembo. Otroci so si nekam želeli za novo leto, pa smo si privoščili teden zasneženih počitnic. Vedno se imamo lepo, čeprav smo bili zdaj prvič v Petrolovem apartmaju na zreškem Pohorju. Ponavadi hodimo na dopust v Crikvenico, kjer se nam zdi najlepše, no, pa tudi v Piran."

Miran Cotič, Sektor informatika

"Ker se rad izognem prednovoletni gneči doma in v bolj znanih turističnih krajih, sem letos izbral **Simonov zaliv**. V Izoli

sem bil že prej, zato sem vedel, kaj lahko pričakujem. Današnji standard v Petrolovih objektih je po mojem mnenju zelo zelo nizek. Časi, ko smo bili z vsem zadovoljni, so minili, in minimalna raven opremljenosti vseh počitniških enot bi morala biti precej višja."

Kristina Kuhanec, OEV Ljubljana-Kranj

"Po napornem letu si pa res zaslužimo tudi malo sprostitve, kajne! V **Moravcih** je zelo lepo, lokacija je krasna, Terme so blizu in nudijo res veliko doživetij. Včasih smo hodili tudi v Bohinjsko Bistrico, pa v Čičare, tudi v Piran, in od povsod sem prinesla domov dobre izkušnje. Se mi zdi, da se za nizko ceno dobi dovolj udobja. Pa še dneve si lahko človek organizira sam in ni omejen s hotelskim urnikom. Še bomo šli, zagotovo!"

Ivan Pinterič, upokojenec

"Klima in prijetno razporeženje sta nas za novo leto letos že tretjič zvalila v **Piran**. Tudi vnuki so bili z nami, tako da je bilo še posebej lepo. Pred leti smo na počitnice dosti hodili tudi na Pohorje, Pag, v Kranjsko Goro in Barbarigo. Izkušnje - prijetne, čeprav mislim, da se kljub vsemu premalo vloga v te objekte, da bi se jih dalo lepo urediti in da bi jih ljudje še pogosteje izkoristili za dopustniške dni."

Tatjana Podgornik, OEM Primorska

"Žaželeli smo si družinskega lenarjenja v drugem okolju. In **Kranjska Gora**, kamor smo se odpravili v času med božičem in novim letom, se nam je zdela za to ravno pravi kraj. Doživeli smo pravo zimsko pravljico! Dva dni je namreč snežilo in

kljub temu, da smo smuči pustili doma, je sankanje in sprehajanje vsem naredilo toliko veselja, da smo odnesli domov same lepe vtise. Drugače pa poznamo vse Petrolove počitniške cilje in do zdaj smo bili še vedno zadovoljni."

Silvo Madon, OEM Primorska

"Po zelo dolgem času, po skoraj šestnajstih letih, smo se spet odločili za **Roglo**. Pogledat smo šli, če so spomini še tam. Bili so! Vreme smo imeli lepo, vzdušje prijetno, zadovoljni smo bili tudi z apartmajem. V šestih dneh smo se nasmučali, čeprav dobiš v tujini za isti denar na smučišču precej več ugodnosti. In drugič se bomo raje odločili za obisk zreškega Pohorja poleti, saj ponuja veliko možnosti tudi za kolesarjenje in hojo. Ker se ukvarjam tudi s kajakaštvom, smo nekoč veliko hodili v Čezsočo, ki je bila tudi Petrolova. Zdaj jo kar pogrešamo. Drugače pa so bili vtisi, kadarkoli smo počitnikovali v Petrolovih enotah, vedno prijetni in pozitivni."

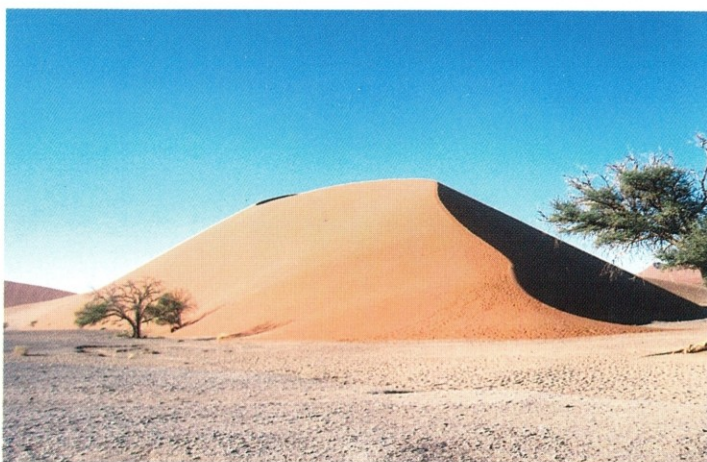

Le kateri je naš?

4000 km Namibije - zapiski s poti III Biserka Čičerov

Abu Huab

Takoj ob prihodu v kamp nas je presenetil veter, ki je prenašal droben pesek. Postavili smo šotore, eden od šoferjev pa je hotel pokazati, kako je spreten v vožnji po rečnem dnu, polnem drobne mivke in takoj ostal v pesku. Iz zadrege so ga potegnili delavci v kampu, ki so uporabili močnejše vozilo. Večerjali smo v restavraciji, po večerji pa so nas presenetila domača dekleta (Local girls) s kratkim programom, ki pa je očitno bolj zabaval njih kot nas. Po polurnem nastopu so se hihitajoč umaknile, mi pa smo odšli v zvezdno noč na počitek.

Sipine - igra svetlobe in sence

Mogočne gore Brandberg in namibijski Matterhorn-Spitzkoppe

Po široki in prašni cesti smo se odpeljali proti goram Brandberg. Potovali smo skozi pokrajino Damara, domovino ljudi iz plemena Damara. Pravijo, da je v tej pokrajini še največ prave narave, kjer ni cest in turističnih objektov in je potovanje po njej pravo doživetje. Kmalu po tem, ko smo zapustili kamp, so se pred nami vzdignile gore Brandberg z najvišjim vrhom Namibije, 2573 m visokim Königsteinom. V jutranjem soncu so počasi spreminjale barvo od zamolklo rdeče v bleščeče rjavo rumeno. Gore so znane po številnih nahajališčih slikarij in petroglifov prvotnih prebivalcev.

Pot nas je vodila najprej na ogled soteske Tsisab. V močnem soncu smo prišli do vhoda v sotesko, kjer so nam vodiči najprej predstavili značilnosti jezika Damara plemena. Njegova značilnost je v tem, da pri določenih črkah tleskajo in klikajo z jezikom na kar štiri načine. Zanimivo, vendar zelo težko!

Vstopili smo v sotesko. Vodič nam je razlagal, kakšne rastline in živali najdemo v njej, toda sušno zimsko obdobje ni ravno bogato zolistanimi drevesi. Prepoznali smo divje figovo drevo in posebno akacijo, katere les uporabljajo za številne namene. V približno 45 minutah smo prišli do stenskih slik, med katerimi je še posebej znana "Bela gospa". Strokovnjaki si niso enotni o tem, kaj naj bi slika sploh predstavljala. Nahajališče je odkril nemški popotnik dr. Reinhard Maack leta 1918. Veliko je naslikanih živali, lovcev, morda tudi vračev.

Ko smo si vse ogledali, smo se vrnili proti izhodišču in nadaljevali vožnjo proti Uisu. Za hip smo se ustavili pri prodajalki iz ple-

mena Damara, ki ob cesti prodaja pisane lutke iz blaga. Nekaj punčk iz blaga je šlo z nami na dolgo pot v Slovenijo. Škoda je le, ker ne moremo kupiti nekaj izrednih primerkov mineralov, ki jih domačini prodajajo ob poti. To bi zelo otežilo našo prtljago. Okrog Brandberga naredimo lok in popoldne pridemo pod Spitzkoppe, ki po obliki, ampak samo po obliki, spominja na švicarski Matterhorn. V višino meri samo 1728 m, je pa zelo markanten hrib, saj dobesedno štrli iz ravnice v nebo in tako se zdi, da je še višji kot je v resnici. Rožnat granit spreminja barve, fantastične oblike skal pa še dodatno oblikujejo čarobne prizore v zahajajočem soncu. Postavimo tabor, nato pa raziščemo okolico. Tu je vse polno manjših prostorov za šotorjenje. Splezamo na nekaj skal in opazujemo, kako zahaja sonce. Naberemo suhljadi in si pripravimo večerjo. Ob tabornem ognju in rdečem vinu mine večer.

Jutro nas najde visoko v strminah gore. Ravnica pod nami se prebujata, nas pa že ogreva sonce. Povsem na vrh ne gremo, saj je to plezanje četrte stopnje, za to pa nismo dovolj opremljeni. Vrnemo se v tabor in pospravimo. Odpravimo se proti morski obali. Vmes si ogledamo še Pondokse in nekaj značilnih skalnih oblik, ki jih je izoblikoval veter. Čakajo nas morski levi, Swakopmund in Walvis Bay z rožnatimi flamingi.

Cape Cross in letovišče Swakopmund

Število prevoženih kilometrov hitro narašča. Peljemo se ob obali in v daljavi lahko vidimo meglo, ki se od morja sem vleče daleč v notranjost. S tem zagotavlja pokrajini in bornemu rastlinju potrebno vlažnost za obstoj. Cesta vodi skoraj ravno do Swakopmunda. Mi pa smo zavili proti Cape Crossu, znanem po morskih levih in kraju, kjer je leta 1484 pristal Diego Cão in v čast portugalskega kralja Žvaa (João) II postavil dva metra visok in 360 kg težak križ. Močan vonj po urinu nas je kmalu prepričal, da smo se vrnili k avtomobilom. Čakal nas je Swakopmund. Prišli smo v povsem drugo pokrajino. Bela mivka in visoke palme, lepe hiše in nov asfalt. To je resnično pravi raj za turiste. Veliko nemških Namibijcev ima tu počitniške hiše ali bolje, vile, pa tudi bogati iz Južne Afrike hodijo sem na odmor. Nastanimo se v hotelu Pension Rapmund. Ljubke sobe s pravimi posteljami in prho. Sobe s pogledom na morje. No, skoraj! Dva dni bomo gostje prijaznega hotela, da si nabere moči. Skočimo tudi k sosedu

Bencinski servis sredi puščave

Vodič nam je rekel, naj vsak posname svojo razglednico

Antonu (Caffe Anthon) na jabolčni zavitek in sok. Tradicija tu nekaj velja in zavitek je odličen. Mesto je lepo in čisto, nemška imena ulic počasi zamenjujejo imena pomembnih Namibijcev. Ogledamo si nakupovalno četrt, kupujemo in uživamo. Zvečer večerjamo v pravem kavbojskem salonu Western Saloon Restaurant. Divjačina in rosé nam odlično tekneto. Čakajo nas še velvičija, flamingi in morski levi. Vmes bomo za poskušino zlezli še na eno od peščin.

Hladno jutro z meglo, ki prihaja iz Atlantskega oceana, nam pove, da smo sredi zime. Danes si moramo ogledati zaliv s flamingi in rastišče velvičke (*Welwitschia mirabilis*). Zaliv s flamingi je bil v megli, pa tudi flamingi so bili predaleč za lep pogled. Raje smo opazovali hiše petičnih Namibijcev in Južnoafričanov, ki hodijo sem na dopust. No, velvička, tista največja, nas je presenetila s svojo starostjo. Trdijo, da ima kar 1500 let. Ni kaj, mi take starosti žal ne bomo dosegli.

Sesriem

Swakopmund je že za nami. Malo smo se spočili in čas je, da gremo naprej. Čakajo nas sipine in prava rdečkasta Namibska puščava. Po Lonely Planetu je to atrakcija številka 1.

Videti Sesriem in umreti!

Odpravimo se v Mrtvo dolino. Smer Sossusvlei. Že med potjo opazujemo lepe rdeče sipine. Vsaka je drugačna. Vidimo, da jih turisti opazujejo tudi iz toplozračnih balonov. Na parkirišču

prestavimo Toyote v režim 4x4. Vsaj mislili smo tako. Že prva sipina vzame moč motorju in obstanemo. Kolesa kopljejo vse globlje v pesek in zasmrdi po prežgani sklopki. Na srečo nam parkovni nadzornik avto spravi v pravi pogon in potem gre brez težav. Peš se najprej povzpemo na Sipino 45 - tako ji pravijo, ker je 45 km oddaljena od Sesriema. Po njenih bregovih stečemo v dolino. Čaka nas še Mrtva dolina, kjer je nekoč tekla reka. Pesek je zasipal njeno strugo in umaknila se je drugam. Ostala so mrtva posušena drevesa. Obiščemo še Sesriemski kanjon, kilometer dolg, ki ga je izkopala reka Tsauchab skozi 15 milijonov let stare plasti peska in konglomerata. Vrnemo se v kamp in se pripravimo za odhod domov.

Gremo domov

Kako hitro je minilo naše potepanje po Namibiji!

Že zgodaj moramo zapustiti kamp, v katerem so imeli bazen. Žal so potekala še gradbena dela in nismo mogli zaplavati. Pot nas vodi proti Windhoeku. Vmes še natočimo bencin, žal preveč, ker bi morali oddati avtomobile s skoraj praznim rezervoarjem. V agenciji nam dovolijo, da imamo avtomobile do večera, nato jih prevzamejo brez problemov.

V mestu opravimo še nekaj nakupov, spijemo odlično pivo Tafel in se vrnemo v Arrebush Travel Lodge. Tja, kjer smo začeli naše potovanje. Čaka nas polet do Münchna in nato z avtobusom domov. Nad Namibijo je zasijalo sonce. Spet je nov dan, mi pa domov odnašamo del te zanimive, tople in prijazne države. To je bilo krasno in neizmerljivo potovanje!

Na vrhu 400 m visoke sipine sta razmišljala, kam naslednjič

Tudi Nemci spodbujajo vozila na dieselsko gorivo z nizko vsebnostjo saj

Tako kakor Avstrija je po načelni odločitvi EU tudi Nemčija sklenila, da bo davčno spodbujala dieselska osebna vozila z nizko vsebnostjo saj. Po podatkih ministrstva za okolje po odločitvi mejne vrednosti v višini 5 miligramov na prevoženi kilometer, ki jo je sprejela komisija EU, program za davčno spodbudo lahko stekel. Žal pa prvotno določenega datuma niso mogli uresničiti. Zato sta Nemška okoljska pomoč (DUH) in Nemški prometni klub (VCD) krepkeje pritisnili na zvezo in dežele, naj čim hitreje začno spodbujati filtre za sajne delce. Trenutno mejno vrednost

5 miligramov je možno doseči samo z najboljšo tehnologijo. Obe združenji pozdravljata novo mejno vrednost, ki je bolj ambiciozna kot dosedanja, načrtovana za obdobje 2005 do 2007 in je znašala 8,5 miligrama. Nemški minister za okolje Jürgen Trittin je predlagal, naj bi v EU do leta 2010 znašala mejna vrednost 2,5 miligrama.

Tudi Zveza avtomobilske industrije je pozdravila odločitev Bruslja. Nemška okoljska pomoč je poudarila, da je komisija EU izhajala pri svoji odločitvi iz "stanja tehnike pri filterih". Poleg tega so se Italija, Avstrija in Nizozemska odločile za mejno vrednost v višini 5 miligramov.

Albanci nameravajo privatizirati naftno družbo Armo

Albanska država namerava oddati večinski delež v telekomskem koncernu Albtelecom in v naftni družbi Armo. Gospodarsko ministrstvo je v Wall Street Journalu Europe objavilo, da bo prodanih najmanj 51 odstotkov deležev obeh koncernov.

Ni pa znano, koliko denarja pričakuje od tega dejanja. Armo in Albtelecom sta zdaj v popolni državni lasti.

Evropska centralna banka o posledicah krepko poraslih cen nafte

Evropska centralna banka je v svojem mesečnem poročilu objavila prispevek "Naftne cene in gospodarstvo na območju evra". V njem je zapisano, da je sedanje naraščanje cen nafte v primerjavi z dramatičnimi naftnimi krizami sedemdesetih let realno računano veliko skromnejše. Strukturne spremembe, kot manjša odvisnost od nafte, in povečana fleksibilnost trga za delovno silo in dobrine kažejo, da cenovni naftni šok gospodarstvo na evro območju danes manj prizadene kot v preteklosti. Prvi naftni šok je cene v višini 4,6 dolarja za sod (oktober 1973) dvignil na 15,5 dolarja (marec 1974). Drugi naftni šok je povišal cene nafte s 14,4 dolarja (oktober 1978) na 42 dolarjev (november 1979). Po vdoru Iraka v Kuvajt avgusta 1990 so cene nafte poskočile s 15 do 20 dolarjev na 36,1 dolarja, vendar so januarja 1991 spet padle na prejšnjo raven.

V zvezi z vplivom višjih naftnih cen na razvoj gospodarstva pravijo, da bo odvisen od cenovnega naftnega šoka. Po mnenju Evropske centralne banke so empirične raziskave pokazale, da bi inflacija in proizvodnja krepkeje reagirali na rast kakor na padec naftnih cen, za kar navajajo različne vzroke. Pogosto je tudi slišati, da cene pogonskih goriv in drugih proizvodov iz nafte krepkeje reagirajo na porast kakor na padec cen surove nafte. Če bi bilo res tako, bi višje cene tudi hitreje in močnejše delovale na podražitve in proizvodnjo. Nesimetrični vpliv naftnih cen na inflacijo in proizvodnjo bi po mnenju Evropske centralne banke utegnil biti povezan tudi s tem, da se plače ne prilagajajo navzdol. Drugi razlog leži v stroških za prilagajanje. Vsaka sprememba naftnih cen - navzgor ali navzdol - povzroča namreč določene stroške za prilagajanje.

Pri povečevanju cen obremenjujejo stroški za prilagajanje podjetja in porabnike, ter krepijo neposredno, s povišanjem proizvodnih stroškov pogojeno dušitev konjunkturo. Ob padanju cen uničujejo stroški za prilagajanje neposreden pozitivni učinek prek drugih kanalov. Zato rast naftnih cen krepkeje vpliva na gospodarstvo kakor primerljivi padec.

Kitajska podcenjuje svoje prihodnje potrebe po nafti

Potrebe po nafti na Kitajskem bodo na osnovi študije, ki jo je pripravila investicijska banka Merrill Lynch, v prihodnjih petih letih veliko krepkeje rasle, kakor pričakuje vlada drugega največjega porabnika nafte na svetu. Prihodnja kitajska poraba bo odločilno vplivala na razvoj notiranja na naftnih trgih. Po mnenju Merrilla Lyncha "Kitajska za 20 do 25 odstotkov podcenjuje svoje prihodnje potrebe. Leta 2010 bodo znašale deset do enajst milijonov sodov na dan". Uvoz surove nafte na Kitajsko bi se utegnil povečati na več kot šest milijonov sodov na dan. Zdaj je porabijo dnevno šest milijonov, od tega uvozijo dve petini. Kitajska vlada predvideva, da bodo leta 2010 potrebovali v državi osem milijonov sodov na dan (podobno količino je izračunala tudi Mednarodna agencija za energijo - 7,9 milijona sodov). Izhaja pa iz tega, da bo poraba po naftnih derivatih letno rasla za štiri do pet odstotkov ob gospodarski rasti, ki naj bi dosegla sedem do osem odstotkov letno. Po mnenju Merrilla Lyncha kitajska vlada pri svojih predvidevanjih ne upošteva v dovolj veliki meri pričakovanih strukturnih sprememb v gospodarstvu države. Najnovejši ukrepi vlade, ki naj bi pripomogli k ohlaiditvi konjunkturo, so sicer prizadeli energetsko intenzivne sektorje, sektorje jekla, cementa in aluminija, obenem pa vlada še naprej podpira nerazvita in energetska intenzivna področja, kot sta kmetijstvo in transport.

Veliko zanimanje za bencinske servise Enijeve podružnice IP

Predsednik Enija Vittorio Mincato je izjavil, da je ducat družb dalo ponudbo za nakup podružnice Enija IP. Izbor naj bi bil zaključen do pomladi. Za iskanje interesa so pooblastili milansko investicijsko banko Mediobanca. IP ima 3000 bencinskih servisov in 5000 zaposlenih, na italijanskem trgu pa ima 8-odstotni delež. Eni

je pred 30 leti kupil IP od Shella. Njegovi bencinski servisi prodajo povprečno po milijon litrov na leto. Po pisanju italijanskih medijev se zanimajo za družbo API, Q8, Tamoil in ERG. Govorijo pa o 150 milijonih evrov prodajne vrednosti. Enijev tržni delež v italijanskem poslu na bencinskih servisih (koncern je tudi lastnik družbe Agip) bo po prodaji IP padel s 40 na 30 odstotkov. Možno pa je, da bo v IP obdržal 30 odstotkov.

Lukoil se približuje bolgarskemu Petrolu

Ruski naftni koncern Lukoil želi prevzeti bolgarsko družbo Petrol. Po pisanju bolgarskih medijev naj bi v prvem koraku za 18,3 odstotka Petrola plačal 80 milijonov levov (41 milijonov evrov). Že ob vstopu namerava urediti tudi prevzem ostalih deležev. Celotno podjetje naj bi stalo 437 milijonov levov. Petrol je največji prodajalec goriv v Bolgariji in deluje tako v veleprodaji kakor na bencinskih servisih (ima največjo mrežo, v kateri je 450 objektov). V devetih mesecih 2004 so prodali 242 milijonov litrov goriva, kar odgovarja 18 odstotkom celotne bolgarske prodaje. Veletrgovina je prodala 233.000 ton, kar predstavlja 17 odstotkov veleprodaje v državi. Petrol ima 83 skladišč za proizvod iz nafte in tri pristaniška skladišča. Po ocenah tujih strokovnjakov ima Petrol 80 odstotkov bolgarskih skladiščnih kapacitet. V prvih devetih mesecih leta 2004 je promet dosegel 651 milijonov levov (333 milijonov evrov), EBIT je znašal 18,9 milijona levov (9,66 milijona evrov), dobiček po davkih 9,7 milijona levov (4,98 milijona evrov). Ruski Lukoil je že zdaj lastnik največje naftne rafinerije v Bolgariji v Burgasu ob Črnem morju, ima pa tudi mrežo bencinskih servisov.

Prišli

OEM Primorska

BS Postojna

Dolores Samsa, prodajalka

Petrol Tehnologija

Oddelek nabava in skladiščenje

Matija Ficko, organizator

Petrol Gostinstvo

Rastavracija Na jasi, Lom II

Zoran Živković, natakak

Sektor nabave naftnih derivatov

Luka Domicelj, komercialist

Sektor energetika

Boštjan Zajc, tehnični sodelavec

Sektor informatike

Petar Ševaljević, projektant IS

Odšli

OEM Ljubljana - Kranj

BS Ljubljana, Celovška

Andrej Rajk, prodajalec

BS Ljubljana, Dunajska

Barbara Hvala, prodajalka

OEM Maribor

BS Maribor, Valvazorjeva

Jakob Palčič, prodajalec

OEM Primorska

BS Postojna

Denis Gerlica, prodajalec

Aeroservis Brnik

Jože Prelog, voznik avtocisterne

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta in moža
Jožeta VONČINE

se najtopleje zahvaljujemo vsem
sodelavcem Petrola, ki ste nam
izrekli sožalje ali s toplo besedo
poskušali omiliti našo žalost,
darovali cvetje in sveče, in očeta
spremili na zadnji poti.

Žena Vladka
ter sinova Gorazd in Rok

februar 2005	ANGLEŠKI ROCKOVSKI GLASBENIK	ZDRAVNIK ZA BOLE- ZNI SRCA	NASAD RASTLIN MED SKALAMI	TOK, TULEC	KNJIGO- VODSKI RAČUN	PAMET, RAZUM	BOGO- SLUŽNI OBJEKT	IGRALKA IDA KRAVANJA (... RINA)	ZLICE, NOŽI, VILICE ...	POVRŠINA
IZVRŠITEV SMRTNE KAZNI										
MLEKOMER										
REKA V AVSTRIJI						SERBE- DZIJA GLAVNI STEVNIK				
STVAR, NA- REJENA Z VLIVANJEM KOVINE								IRENA AVBELJ OTOK V KIKLADIH		
ZGOD. KRAJ PRI ZADRU				AM. PISEC (EUGENE) PRIJAVA OBLASTEM						
PRA- STARA IGRAČA					REKA V STRAT- FORDU V ANGLIJI					ČESKI PESNIK IN PISATELJ (MILAN)
NORVEŠKI PISATELJ DUUN					PERZIJA	VOJASKO POSREDOV. IZ ZRAKA, Z MORJA	KAČJI GLAS KONICA, BODICA			
JAPONSKI OTOK								STANE UREK NEM. IZU- MITELJ		
NIKO GORSIČ			MESTO V NEMČIJI							
avtor VINKO KORENT	ZIVEC	SL. NOG. REPRE- ZENTANT KARIČ	IZRODEK, IZVRZEK ODDELEK V VAGONU							
SLAB NAMEN, NAMERA							SLIKAR SUBIC NEM. FIL. (RUDOLF)			
NOJU POBOBEN AVSTRAL- SKI PTIČ				STOISKA FILOZOF. SOLA	STANJE S HRUPOM, ROPOTOM					
REBRI- CASTA TKANINA					MESTO V OKLAHOMI REKA V NEMČIJI					
DEL HRB- TENICE									ZAHODNO- SLOVAN. PLEME	VRSTA OČAL, SCIPALNIK
risba KIH	MESTO V JUŽNEM BANATU, VOJVODINA	NAŠE STARO IME ZA AVGUST	GRŠKA ČRKA ČETRTO DIMENZIJA							
POČASEN ČLOVEK								BARIJ GLEDA- LISCE		
OČE				TIPKA	PESNIK ASKERC SESTAVINA MASCÖB					
JAVNI PRIKAZ ČESA NA- UČENEGA								ARHITEKT RAVNIKAR		
ČRV BREZ SREDINE			KRILO RIM. KONJENICE ŠVICARSKI DRAMATIK					UMETNOST (LATIN.)		
VOZILO Z ENIM SEDEZEM								ALTANA MOSTOVŽ JANEZ TRDINA		
AM. FILM. IGRALKA (MONICA)								DOMNEVNI HIMALAJ. ČLOVEK		
SESTAVINA BENCINA								UKANA, ZVIJAČA		

Bogata izbirai!

FEEDBACK

Za naslednjih

let.

Energija med nami.

PETROL